

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUCCINJEVA ULICA 5 — TELEFON: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26 — Izhaja vsak dan opoldne — Mesečna naročnina 6.— Rr, za inozemstvo 15.20 Lir

IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglašje iz Kraljevine Italije in inozemstva ima

Računi pri poštno čekovnem savodu:

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed

UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO

Ljubljana št. 10-351

estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO.

Prvi spopadi na egiptski meji

Prednjice osnih sil so že prišle v stik s sovražnikom — Število ujetnikov pri Tobruku je naraslo na 33.000 — Bombardiranje Malte

Glavni stan italijanskih Oboroženih sil je objavil 24. junija naslednje 757. vojno poročilo:

Na libijsko-egiptski meji lokalne akcije naših prednjih elementov.

Po nadaljnjih očistevalnih akcijah na področju Tobruka je število ujetnikov naraslo na 33.000.

V zraku nad Pantellerijo so se naši lovci

spustili v borbo s številno močnejšo sovražno skupino letal in v zmagovitih dvo-bojih brez lastnih izgub sestrelili 3 letala tipa Blenheim.

Letalstvo osi je bombardiralo letališča La Venezia in Luca (na Malti). V spopadih v zraku so naši lovci v spremstvu bombnikov uničili 8 letal tipa »Spitfire«.

Eno naše letalo se ni vrnilo na oporišče.

Smrt zaslužnega albanskega patriota

Rim, 25. junija. s. Dne 23. t. m. je v Rimu umrl polnomočni minister Tahir Shtylla, ki je med najbolj odličnimi zastopniki Albanije. Kot patriot in velik politik je pričel se zelo mlad diplomatsko kariero in je zastopal Albanijo v raznih glavnih mestih, tako v Rimu in Beogradu. Po zvezi, katere predhodnik in borec je bil, je bil imenovan za polnomočnega ministra Nj. Vel. Kralja in Cesarja. V decembru lanskega leta mu je bil poverjen resor osvobodnega ozemlja in goreče se je posvetil obnovitvenemu delu na Kosovu in v drugih predelih, ki so bili zopet priključeni domovini, potem ko so toliko pretrpeli pod jugoslovanskim jarmom. To mesto je nedavno opustil zaradi bolezni. Smrt Tahira Shtylla je hud udarec ne samo za Albance, temveč tudi za Italijane, katerim je bil najbolj delaven in razumen činitelj v bratskih odnosih med obema narodoma.

Španski tisk o obisku Sunerja v Italiji

Madrid, 25. jun. s. Tisk in politični krogi zasledujejo z največjim zanimanjem potovanje zunanjega ministra Sunerja v Italijo in posvečajo posebno pozornost razgovorom med Ducejem in Sunerjem ter poudarjajo, da je sprejem, katerega je bil španski zunanji minister deležen v Italiji, nov dokaz prijateljstva med obema državama.

Izdajstvo Evrope

Berlin, 25. junija. s. Politično-diplomatska korespondenca objavlja pregled poročil dnevnega tiska glede tajnih klavzul prošlega anglo-sovjetskega pakta in piše, da predstavlja 3. in 5. člen pogodbe obvezo med neovislonizmom atlantske pogodbe in sovjetskimi zahtevami glede Evrope. S tega gledišča je težko in celo nemogoče določiti meje brutalni volji boljšeizma po oblasti. Imperialistične težnje boljšeizma se lahko po mli volji razširijo nad interese in ozemelsko suvereniteto ne samo nasprotnih narodov, temveč tudi nevtralec in »zaveznikov«. Sleparska miselnost, zaradi katere so nastale te klavzule, daje pravico do kakršnihkoli domnev in lahko določa najbolj neverjeten razvoj. Kdor se noče udati brutalnemu obvladavanju, se lahko prili, da popusti »s prijateljskimi pogodbami«. Takih primerov smo imeli že več. Zastopuje omenitev Egipta, Iraka in Irana. Moskva si hoče zaječiti že zdaj priključitev evropskega pakta, ki ji ga Anglija in posredno tudi Amerika pasivno prepuščata. Kremenju gre za to, da doseže cilje in uresniči ambicije, ki datirajo iz prve dobe ruskega imperializma. S prehodom preko Dardanel v Sredozemsko morje in z obvladovanjem Bosporja bi si Rusija rada zagotovila oblast nad Severnim morjem. To so bile v glavnih črtah svoječasne zahteve Molotova, ko je obiskal Berlin. Posest severnega Gibraltarja, to je Hangö, za katerega se Sovjeti tako živo zanimajo, je bila torej samo odskočna deska za nadaljnjo boljšeovski ekspanzijo po anglosaskem vzorcu. Novi sovjetski imperialistični načrt, za katerega je Churchill izrecno jamčil in katerega je Roosevelt nesramno odobril, ne zanima torej samo nasprotnike boljšeizma, temveč zadeva naravnost tudi vse evropske narode, ki naj bi v okviru kominternskih načrtov prišli pod moskovsko oblast, s čimer naj bi se začela zaželjena svetovna revolucija. Na srečo Evropa zaradi železne volje in junaškega duha borcev na vzhodu ne bo doživela anglosaskih sil, pač pa bo za zotajvela padla na te sile sramota njih nezalisanega atentata na evropski kontinent.

Berlin, 25. junija. s. Nikakršna reakcija z angleške strani ob odkritju tajnega sporazuma med Churchillom in Molotovom se smatra v Berlinu za zelo značilno. Do tega trenutka se London dela kakor da ne ve o senzacionalni objavi lista iz Göteborga in niti vlada, niti tisk nista skusala zavzeti stališča ali pa vsaj demantirati ter osporavati v celoti ali deloma avtentičnost tajnega pakta, še manj pa obstoj tega pakta priznati. Ni se čuditi temu. Dokumenti o angleškem izdajstvu na škodo Evrope so prehud udarec za Anglijo. Dokončno je s tem dokumenti razkrinkana in ožigosana hinavščina Anglije in njene trditve, da se bori za svobodo majhnih narodov, za pravico človeka, za krščansko civilizacijo in za blagor človeštva. Očitno je bilo od prvega trenutka, da Molotov ni odšel v London da bi se vrnil s kosom papirja, ki ne bi ničesar novega povedal in bi vseboval celo vrsto sovjetskih opovedi, s katerimi bi bila zanikana načela boljšeovski revolucije. Vsi so kmalu vedeli, da mora obstojati tajen sporazum glede Churchillovih koncesij Sovjetom, da bi le ti bili opogumljeni in da bi se do skrajnosti upirali na vzhodni fronti v pričakovanju velikodušne nagrade v primeru zmage. Gotovo je, da je londonska vlada v celoti sprejela Molotovljeve zahteve, ki praktično pomenijo boljšeovski nadzorstvo nad vsem kontinentom.

Američani zapuščajo Egipt

Buenos Aires, 21. jun. s. Severnoameriško zunanje ministrstvo je službeno objavilo, da je bilo severnoameriškim državljanom, ki bivajo v Egiptu, nasvetovano, naj čim prej zapuste deželo.

Nemško vojno poročilo

Napadi na Sevastopol se neprestano nadaljujejo — Velik uspeh nemških podmornic na Atlantiku — 120.000 ton sovražnega brodograja uničenega

Is Hitlerjevega glavnega stana, 24. jun. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

V severnem delu trdnjave Sevastopolja so bili enako kakor tudi na skrajnem pomolu Severne luke uničeni poslednji sovražnikovi oddelki, ki so se še upirali. Na vzhodni trdnjavi fronti so nemške in rumunske čete kljub silno težavnemu terenu preble močno zgrajene in trdovratno branjene sovražnikove postojanke ter zavzele nadaljnje utrdbе. Letalstvo je v velikih skupinah napadalo postojanke sovražnikovega topništva. Izgube sovražnika v boju za Sevastopolj so znašale od 7. do 22. junija 11.000 ujetnikov in 158 topov. V težkih posameznih borbah je bilo osvojenih 2014 bunkerjev in utrdb ter odstranjenih 65.241 mln.

V srednjem odseku vzhodne fronte se z uspehom nadaljuje čiščenje zaledja boljševiskih tolp.

Na fronti pri Volhovu je bil obroč okrog obkoljenih sovražnikovih skupin kljub težavnemu terenu še nadalje stnjen. Ponovni poskusi sovražnika, da bi se prebil skozi naš obroč, so se izjalovili.

V Finskem zalivu je letalstvo potopilo sovjetski brzi čoln. Ob murmanskem obali je bilo sestreljenih 11 sovražnikovih letal.

V severni Afriki je naraslo število ujetnikov v Tobruku na 33.000. Ob egiptski meji krajnje borbe.

Na Malti se je nadaljevalo z dobrim uspehom bombardiranje sovražnikovih letalskih oporišč.

Kakor je bilo objavljeno s posebnim poročilom, so potopile nemške podmornice v močno zavarovanih konvojih na Atlantiku in v obalnih vodah severne in srednje Amerike, močno zavarovanih po ameriški vojni mornarici, 20 sovražnikovih trgovskih ladij s skupno 102.000 br. reg. tonami in eno stražno ladjo, štiri nadaljnje ladje so bile s torpedi hudo poškodovane.

Ob severnomorski obali je naš stražni čoln sestrelil angleško letalo.

Pri poskusu angleških bombnikov, da bi prodrl nad francosko in belgijsko obalno ozemlje, je izgubil sovražnik podnevi in ponoči 9 letal.

Nadporočnik Schönert je dosegel nad Nemškim zalivom svojo 19. in 20. nočno letalsko zmago.

Napad brez oddiha

Berlin, 25. jun. s. Napad na trdnjavo Sevastopolj se je nadaljeval z uspehom, kakor poroča nemško vrhovno poveljstvo. Celotno severno obzrje severnega zaliva je že v nemških rokah, razen kratkega odseka, kjer še vztrajajo v podzemskih položajih obupno skupine obkoljenih sovražnikov. Na drugih odsekih sevastopolske fronte so nemško-rumunske čete ob podpori topništva in ob neprekinjeni akciji letalstva še nadalje napredovale, napadajoč brez odmore. Nemška ofenzivna akcija se nadaljuje po zavzetju raznih skupin utrdb, v katerih so se skušali Rusi upirati. Čete so dosegle predgorje nekake močno utrjene vrhunce. Ta postojanka, ki je del defenzivnega sistema, opremljena s številnimi kavernami, minskimi polji strojniškimi postojankami in protiletalskim topništvom, je še znatna ovira za napadalce, ki pa vendarle ne dajo sovržniku miru. V teku nekaj boljševiskih protinapadov za olajšanje pritiska na neko višino v nekem drugem odseku fronte so nemške čete uničile več tankov in zavzele zapovrstjo nekaj utrjenih jarkov. Akcija topništva vseh kalibrov in letalstva se brez oddiha nadaljuje na vseh odsekih oblagane trdnjave.

Na fronti pri Volhovu so nemške čete, kakor javljajo iz vojaških krogov, odbile v ponedeljek nekaj sovražnih napadov in so nato prešle v protinapad ter pregazile boljševiske, ki so se utrdili v nekem gozdnatem predelu. V teku te akcije je bilo zajetih več sto ujetnikov in uničenih nekaj tankov. Bombniki in strmoglavci so v tem odseku silno napadli sovražne postojanke, protiletalske baterije ter zbirališča sovražnih tankov. Ena protiletalska baterija v bližini kraja, kjer se je sovražnik pripravil za protinapad, je bila zadeta v polno z bombo. Nastali so obširni požari. Lahki bombniki

so zaporedoma napadli sovražne avtomobilske kolone z ojačenji. Nekaj motornih vozil z municijo je zletelo v zrak. Nemški tovariši so v letalskih dvo bojih v severnem odseku fronte sestrelili 12 sovjetskih letal.

Uničevanje sovjetskega brodograja v finskem zalivu

Helsinki, 25. junija. s. Spričo izredno hudih udarcev, ki so jih finske in nemške pomorsko-letalske sile ob tesnem medsebojnem sodelovanju zadele v poletju 1941 in v letošnji pomladi velikim edincam sovjetske mornarice, zbrane med Petrogradom in Kronštatom, so se samo lahke sovjetske edince, kakor poudarja finsko vojno poročilo, upale v zadnjih 14 dnevih napasti zapadni del finskega zaliva. Polagale so mine in patrulirale ob obali ter izkrcale čete na finskih otokih Soiskari in Lavan-sari, ki sta še v sovjetskih rokah. Te sovjetske pomorske sile so nekajkrat napadle tudi obzrje v vzhodnem pasu zaliva in so zaman skušale obvladati finsko-nemško zaporo v zapadnem delu tega zaliva. V zadnjih dveh tednih finsko-nemških pomorsko letalskih operacij proti ruskim pomorskim silam so finske sile uničile 6 sovjetskih podmornic, dve nadaljnji sovjetski podmornici pa sta bili tudi uničeni ali hudo poškodovani. Potopljena sta bila tudi dva sovjetska motorna torpedna čolna, hudo poškodovanih pa je bilo 5 motornih čolnov. V teku teh operacij finske letalsko-pomorske sile kljub reakciji sovražnika niso imele nobenih izgub.

S finskega bojišča

Helsinki, 25. junija. s. Včeraj ponoči je skupina najnovejših sovjetskih bombnikov tipa »PE 2« napadla štirikrat Kotko, a protiletalska obramba je učinkovito delovala in sestrelila dve letali, tretjega pa hudo poškodovala. Bombe so ubile dve civilni osebi, 4 pa ranile. Napravile so tudi veliko materialno škodo.

V zadnjih 24 urah je finsko topništvo v Karelski ožini prisililo k molku sovjetske baterije srednjega kalibra in uničilo številne sovražne nasprotnikove topove ter razpršilo tri velike skupine inženjerov, zaplenjenih z utrjevalnimi deli. Tem so bile zadane izgube.

Na fronti Vzhodne Karelije je bil živahen topovski dvoboj, zlasti v južnozpadnem odseku, kjer so finske baterije ponovno zadele v polno sovjetsko položaje. V severnem odseku je finska protiletalska baterija, ki jo je napadel sovjetski oddelek, nasprotnika odbila in ga decimirala. Na fronti Aunuske ožine je bilo silno topovsko streljanje in delovanje patrol. Včeraj je bil v Helsinku kratek letalski alarm.

Vojna na morju

Buenos Aires, 25. junija. s. Ameriško mornariško ministrstvo javlja iz Washingtona, da je bil okrog 75 milj od obale Nove Anglije torpediran angleški parnik srednje tonaže. Brodolomci so se izkrcali v nekem pristanišču ob severni ameriški obali.

Lizbona, 25. junija. s. Angleška admirali-teta je objavila izgube ob torpediranju križarke »Dunedin«, ki jo je neka podmornica osi v preteklem decembru torpedirala na Atlantiku. Križarka je imela 421 mož po-sadke, od katerih se je rešilo 75, 5 pa jih je izgubilo življenje med reševanjem.

Brodolomci je rešila neka ameriška lad-ja.

Podmorniška vojna

Berlin, 25. jun. s. Komentirajoč novi veliki uspeh nemških podmornic, izjavlja »Deutsche Allgemeine Zeitung«, da očitno obstoje učinkovite obrambne mere, ki jih je napovedal mornariški minister Knox, za zdaj samo na papirju. Če bi pa stvarno obstajale, bi ne mogle zmanjšati podjetnosti podmorniškega orožja osi. Podmornice sif trojnega pakta obvladajo in nadzorujejo vse oceane. Nemški narod upravičeno s ponosom gleda na poveljnike in posadke svojih podmornic, ki se žrtvujejo v tvegani in naporni borbi ter dosežajo kar naprej sen-zacionalne uspehe.

Popolna premoč Japonske na vsem Pacifiku

Napad na Vancouver je znova dokazal, da Japonci še dolgo niso izčrpali svoje moči

Lizbona, 25. junija. s. V napadu na bro-zojavno postajo v Point Etienne na otoku Vancouverju sta sodelovali dve podmorni-ci, ki sta izstrelili kakih 30 granat v tri-četrt uri. Po informacijah kanadskega obrambnega ministrstva je sodelovalo pri akciji tudi nekaj japonskih letal. Bombar-dirane so bile tudi vojaške naprave v bližini forta Brown na ameriskem ozemlju.

Tokio, 25. junija. s. Komentirajoč akcijo bombardiranja japonskih podmornic vzdolž severnoameriške obale, piše »Japan Times Advertiser«, da Japonska še naprej obvla-duje Pacifik kljub nasprotnim trditvam so-vražne propagande. Ameriško vojno mi-nistrstvo je Američanom vzbudilo domislji-jo, da so se Japonci z akcijami proti Mid-

waYu in na Aleutskih otokih izčrpali, do-čim so ameriške sile odnesle velike zma-gne. Opozarjajo na napade japonskih pod-mornic ob koncu preteklega tedna piše list, da so ti napadi odgovor na neumne Stimso-dove trditve. Ti japonski napadi bi morali Churchillu jasno dokazati, da Amerika ne more štiti svojih obal.

Vojna na Kitajskem

Tokio, 25. jun. s. Iz pokrajine Kjang-poročajo, da je padec strateško važnega kraja Lišui, a samo še vprašanje časa, kajti japonske prednje straže so že zasedle Taj-pingfan, 16 km severozapadno od Lišuija.

Vrhovni poveljnik v Severni Afriki general Ettore Bastico v Tobruku

Operacijsko področje, 24. junija. s. (Po-ročilo posebnega dopisnika agencije Stefani.) Vrhovni poveljnik Ettore Bastico je obiskal Tobruk. Obisk je bil kratek. General si je ogledal bojišče, kjer so sile osi storile največje junaško dejanje v bitki za Marnariko. Po 25 dnevi, izredno srditi borbi, po zmagah pri Bir Hakeimu in Ain el Gazali, so italijansko-nemške sile v 24 urah zavzele utrjeno ozemlje, ki je zelo obširno in ki ga je nasprotnik skrbno pripravil za obrambo v teku 17 mesecev, ko je nad njim gospodaril.

Ob spremstvu šefa glavnega stana in ne-kaj oficijerjev je Eksc. Bastico potoval po tistih potih, po katerih so se naše sile približevale v približevalnem in napadalnem manevru obširnemu pasu, ki je ščitil mesto. General je prehodil Balbovo pot in prašne poti, vzdolž katerih je sovražnik skrli na tisoče min, katere so naši vojaki izsledili in odstranili. Prekoračil je golo puščavo, po kateri so naši oklopni oddelki in pešaki napredovali, da bi napadli so-vražnika na najbolj neverjetnih točkah. Bojišče je ohranilo očitne znake manevra in razdejane priča o nezadržnem prodoru naših edincev proti defenzivnemu sistemu, ka-že po tudi, v kakšni popolni skladnosti so vse vrste orožja osi, letalstva, oklopna sredstva, topništvo in pehota, izvedle na terenu v naprej določeni načrt vrhovnega poveljstva.

Naglica, s katero je feldmaršal Rommel pričel in vodil napadalo akcijo, je takoj zmedla sovražno poveljstvo. Kdor je obiskal Tobruk po padcu in izpraševal ujet-nike, je izvedel, da se je trdnjava upirala mnogo manj kot 24 ur. Po 12 urah napada je bil palec Tobruka že nezogiben. Gene-ral Bastico si je ogledal tudi sedež angle-

škega poveljstva, vse prostore majhnega hotela, kjer je vladal velik nered, s katerim je bilo več povedano kot z izjavami oficir-jar, ki je tu prejel prebival. Na stenah je ostalo vse kakor je bilo. Dnevna povelja so bila še pritrjena na nizah oficijerjev. Med divjanjem bitke ni nihče mislil na to, da bi uničili ali odstranili karkoli. Ne samo v an-gleskem poveljstvu, temveč tudi v drugih krajih mesta obstoja nehotena zmedena ohranitev vseh stvari, kar priča o naglici naše akcije.

V zalivu je nekaj potopljenih ladij, v za-padnem delu pa moli iz vole truplo večje edince »San Giorgio«. Ta italijanska ladja je po 17 mesecih bila priča zmag. Naši mornarji so jo potopili, ko so odšli iz To-bruka, vendar je bila ves čas svarilo za sovražnika.

Po ogledu pristanišča je Eksc. Bastico odšel v bližino črt s feldmaršalom Rom-melom. Sestanek med njima je bil izredno prisrčen. General Bastico je izrazil svoje živo zadovoljstvo spričo odlične akcije čet osi in general Rommel je potrdil, da so bili v naprej določeni načrti v celoti izve-den. Razne faze bitke so rekonstruirali na velikih zemljevidih, kjer so podčrtana ime-na zavzetih krajev. Oba poveljnika sta proučila načrte in sta se pogovarjala o na-padalnem duhu svojih čet, katerih nihče ni mogel zadržati. Nekaj vojakov je spo-znalo oba poveljnika, ki sta se zaustavila ob cesti. Vest je šla od vozila do vozila in takoj so zadoneli navdušeni vzkliki, kolone pa so pozdravljale z robci, čeladami in divljenjem orožjem oba poveljnika. Gene-ral Bastico in feldmaršal Rommel sta z na-smehom odgovarjala svojim vojakom, svo-jim navdušenim brcem.

Posledice izgube Tobruka za Angleže

Značilno priznanje angleške poluradne agencije

Rim, 25. jun. s. O izgubi Tobruka je an-gleška poluradna agencija objavila poročilo, v kateri je rečeno, da angleški vojaški krogi stvarno podcenjujejo posledice izgube trdnjave. Izguba Tobruka otežuje naloge an-gleške mornarice v Sredozemlju. Ogroženo so poti proti Malti, Cipru in Haifu. Položaj Malte je kar najtežji, kajti os, ki obvlada zdaj številna letališča, bo čedalje bolj o-ne-mogočala pošiljanje konvojov na otok. V bodoče bodo morali konvoji, usmerjeni iz Aleksandrije proti Malti, mimo severno-afriške obale in Krete ter bodo torej iz-postavljeni napadom italijansko-nemškega letalstva, ki ima že številna oporišča na Kreti in ob afriški obali. Vojaški krogi v Londonu smatrajo, da je plovba iz Aleksan-drije proti Malti zdaj izredno težavna. Pa-dec Tobruka zmanjšuje tudi za okrog 160 km razdaljo med letališči osi in zelo važnim oporiščem Aleksandrijo. Ta razdalja je ne-varno zmanjšana na 500 km. Edina prednost angleške mornarice po tobruški katastrofi je ta, da ji ne bo treba več oskrbovati trdn-jave, kar nikakor ni bilo brez tveganja in izgub. V zameno pa je os pridobila tobru-

ško oskrbovalno črto. To je zelo težaven po-morski odsek, v katerem opravijo svojo na-logo lahko samo številne podmornice. Ta precej žalostna, a vendarle resnična slika, ki jo je podala angleška poluradna agencija, kaže važnost zavzetja Tobruka. Važnost, ki jo angleški vojaški krogi pripisujejo Tobru-ku za sredozemsko bojišče, kaže bolj ko drugi argumenti težnjajo poraza Angležev v puščavi in v vodah Pantelerije. Dejstvo, da angleška mornarica ni branila Tobruka in podprla moralo garnizije, kaže, kako hude izgube je imela Anglija v spopadih na Sredozemskem morju. Če bi mornarica lah-ko odšla na morje, bi ne prepuščala svoji usodi tako važnega pomorskega oporišča, katerega izguba ustvarja tako velike težave angleški admirali-teti. Če bi Ritchie imel sredstva, bi skušal za vsako ceno štiti Tobruk vsaj do prihoda ojačenj ali vsaj do prihoda navodil iz Londona. Odnosnost an-gleške mornarice, Ritchiejeva nemoč in nizka morala velike tobruške garnizije do-kazujejo, kako hude udarce so Angleži do-bili na kopnem, na morju in zraku v teku meseca junija na sredozemskem bojišču.

Madžarski tisk o zmagi v Afriki

Budimpešta, 25. junija. s. Odlične zma-gne Italijanskih in nemških čet v Severni Afriki so še vedno v ospredju komentarjev vsega tiska, ki je včeraj poudarjal, kako postaja poraz Angležev čedalje bolj obsežen. Itali-janski in nemške čete, piše poluradni »Buda-pesti Ertesito«, so dosegle največjo zma-go s pomočjo zglednega sodelovanja in v znamenju junaštva in vere v pravičnost stvari, katero branijo, z navdušenostjo in kljub žrtvam in vsakovrstnim odrekanjem. V budimpeštanskih političnih krogih po-sebno poudarjajo, kakšna razlika je med osimi in angleškimi četami, ki so bile v Tobruku odlično opremljene, pa so se pre-dale v 48 urah. Kakšna razlika je med An-gleži v Tobruku in onimi italijanskimi vo-jaki v Abesiniji, ki so prepuščeni samim sebi brez voje in brez streliva, dolgo juna-ško nudili odpor. Abesinska epopeja ita-li-janskih čet pod poveljstvom Aostskega vojvode je še živo v spominu vsem Madžarom in nudi priliko za primerjavo s seda-njim zadiranjem angleških branilcev To-bruka. Če nobeno drugo dejstvo, kaže to, da sta pravica in resnica na strani sil osi in njih zaveznikov, kajti samo za pravično stvar je mogoče izkazati tolikšni prezir smrti in tolikšno junaštvo in samo za mo-ralno izgubljeno stvar se je mogoče zadržati tako kot so se zadržali branilci To-bruka.

»Pester Lloyd« poveljuje v uvodniku hrabrost in vojno sposobnost italijanskih in nemških vojakov ter piše: V Ameriki lahko proizvajajo tanke, topove, letala in municijo, ne pa vojakov, kakršni so Italia-ni in Nemci, ki so pod razbeljenim soncem in v peščenih viharjih pristili sovražnika

k umiku po dolgih borbah so mu o-ne-mogočili, da bi se zbral in se upiral na primernejši črti. Žilavost italijanskih in nemških vojakov, njih nezadržan polet, njih drzen pogum so z genjalnostjo voditeljev pripevali k odlični zmagi v Severni Afriki, katere strateškega in političnega pomena še ni mogoče primerno oceniti.

Zmaga, ki so jo nemški in italijanski vo-jaki dosegli je med najlepšimi v tej vojni, v kateri je bilo že mnogo zmag, mi pa z velikim veseljem in zadovoljstvom pozdrav-ljamo te vojaške z madžarsko zastavo.

Velika sreča je bila za generala Romme-la, piše »Függetlencsek«, da je imel ob strani kot tovariša italijanskega generala Bastico, ki je vodil k zmagi svoje junaške čete z enakimi vrtilami kot nemški gene-ral. Superiornost osi je rezultanta ne sa-mo sodelovanja poveljstev, temveč tudi neprimerljivega junaštva, v katerem so tekmovali italijanski in nemški oddelki.

Angleški komisar v Kairu ubit

Solun, 25. junija. s. Egiptski uporniki so ubili angleškega okrožnega komisarja v Kairu.

Nova pooblastila madžarske vlade

Budimpešta, 25. junija. s. Po poverju fi-nančnega ministra Schnellerja o nujnosti polnomočij, zahtevanih od vlade, je zbor-nica po kratki debati odobrila tozadevni zakonski načrt.

Da bi pridelali čim več krompirja

S čim se lahko pomagamo, da bi bil pridelek večji? Kako vpliva, če trgamo cvete

Ljubljana, 25. junija. Vsi bi radi pridelali čim več; sicer, ki je letos zastavljen lopato na vrhu ali ledini, si želi kakor pravi kmet, da bi zemlja bogata poplačala njegov trud in izpolnila vsa pričakovanja. Zlasti ljudje želijo pridelati čim več krompirja, ki je najpotrebnejši živilski proizvod. V splošnem so meščani sadili krompir pregošto, tudi tisti, ki se niso lotili obdelovanja zemlje prvič šele letos in se niso ozirali na nasvete izkušenih pridelovalcev in strokovnjakov. Nekateri celo trdijo, da so že sami najbolje preizkusili, kako je treba saditi krompir ter da je boljše, če ga sadiš čim bolj gosto. Zdaj pa mnogi se razmišljajo, kako bi čim bolj povečali pridelek še z delom med letom, ko so navadna obdelovalna dela že končana.

Tako so se meščanski pridelovalci začeli obračati na strokovnjake, naj jim pojasnijo, ali res ugodno vpliva, če trgajo krompirjeve cvete. Zdaj bo cvetel tudi že pozni krompir in če odstranjevanje cvetov res pomaga, bi s tem delom ne smeli več odlašati. S krompirjem se delajo strokovnjaki že pred desetletji številne poskuse, vendar v marsičem še ne soglašajo; ne v tem, ali je boljše saditi cele ali razrezane gomolje, kakor tudi ni popolnega soglasja, kako globoko je treba saditi. Prav tako bi vam najbrž vsi strokovnjaki ne priporočali odtrgavanja cvetnih popkov. Poskuse, da bi se prepričali, ali je to koristno, so pa delali že pred dobrimi 30 leti. V splošnem so mnogi strokovnjaki vsaj doslej soglašali, da pri nekaterih vrstah krompirja odtrgavanje cvetov vpliva ugodno na pridelek, vendar ne smemo reči, da ni vselej povsem zanesljivo, ali bo pridelka kaj več, če bomo odtrgali cvete. Pri smotnih poskusih, ki so trajali tri leta, so ugotovili, da se je pridelek povečal 5 do 25 stotov na hektar pri nekaterih vrstah, če so cveteli cvete odnosno cvetne popke. Ko je cvetel brez razvitega, je skoraj brez pomena, ali ga odtrgamo ali ne, saj je rast-

lina že porabila zanj mnogo hranilnih snovi in energije. Ugoden učinek odtrgavanja cvetnih popkov se kaže lahko bolj očitno na večjih njivah. Zavedati se pač moramo, da sam ta postopek vendar ni tako zelo učinkovit, ter da se pridelek poveča malo tudi v najboljšem primeru.

Zakaj obroditi krompir bolj, če mu odtrgamo cvetne popke? To si razlagajo tako, da rastlina porabi hranilne snovi in energijo namesto za razvoj cveta in semena za gomolje. Samo po sebi je pa razumljivo, da sami takšni posegi ne morejo vplivati odločilno, kakšen bo pridelek. Treba je izpolniti tudi vse druge pogoje, da bo rastlina dobro uspevala. Predvsem mora biti primeren zemlja ter dobro pognojena. Obdelovanje mora biti v splošnem pravilno. Razen tega morajo seveda biti izpolnjeni vremenski pogoji. Samo po sebi se razume, da ni vseeno, kakšno seme uporabimo. Če sicer krompir ne uspeva dobro, ne bo moglo pomagati samo odtrgavanje cvetnih popkov. Pri tem delu je treba seveda tudi nekoliko previdnosti, da ne napravimo več škode kakor koristi. V mestu je krompir marsikje tako gost, da ni mogoča hoja med njim in bi ga mnogo pomladali. Če je pa že odtrgavanje cvetov omogočeno, se mora tega dela lotiti dovtolj spreten in razumen delavec, da ne bo delal škode. Ne odtrgujte tudi listov in ne poškodujte stebel!

Na večjih njivah baje ne kaže, kakor so strokovnjaki izračunali prejšnje čase, zaposlovati delavce pri tem delu, češ da bi bili stroški večji kakor vrednost povečanja pridelka. Najbolje je zaposliti spretno otroke, ki to delo lahko opravijo najbolj uspešno, zlasti še, ker se lažje gibljejo med rastlinami. Delo je lahko, da ga opravi otrok, ne da bi se utrudil. Seveda pa morajo biti otroci dovolj poučeni in razumni, da opravijo delo pravilno.

Kaj naj svetujemo meščanom? Zanesljivo vsaj lahko trdimo, da zaradi odtrgavanja cvetnih popkov pri pravilno opravljenem delu ne bo škode, četudi bi ne bilo koristi. Poizkus je treba vsekakor priporočati.

Poslovodja preskrbovalnega urada

v Planini pri Rakeku pred sodiščem

Včerajšnja razprava pred malim senatom okrožnega sodišča še ni prinesla jasnosti, ali gre dejansko za kaznivajočo dejanja

Ljubljana, 25. junija. Pod predsedstvom s. o. s. Ivana Breliha je včeraj mali kazenski senat ljubljanskega okrožnega sodišča razpravljal o nerednostih, ki jih je ugotovila uradna revizija v poslovodju bivšega poslovodja občinskega preskrbovalnega urada v Planini pri Rakeku. Obtožnica je zastopal državni tožilec dr. Lucovnik, obtoženca pa je branil dr. Krašovec.

Obtožnica je navajala, da si je obtoženi kot poslovodja preskrbovalnega urada v Planini pri Rakeku od 1. junija do 30. septembra prisvojil za 8586,35 lire racioniranih živil neugotovljene vrste in 449 kg fižola v vrednosti 1459,65 lire, skupno torej za 10.045 lir 60 stotink. Konec oktobra je potem se predručil in uporabil kot pravo domačo listino potrdilo novega poslovodje o prevzemu poslova. Na listino je pripisal, da je novi poslovodja sprejel 2100,88 lir v gotovini, blago v vrednosti 898,75 lire ter vse ostale spiske in inventar. To potrdilo je izročil svojemu očetu, ta pa ga je predložil preskrbovalnemu uradu v Planini. S tem naj bi zagrešil zločinstvo utaje po § 319-I in zločinstvo prenehanje in uporabe domače listine po § 214-II.

22letni obtoženec, ki ima trgovsko izobrazbo, je v svojem zagovoru navajal, da je vodstvo preskrbovalnega urada prevzel že v bivši Jugoslaviji prav za prav njegov oče. Bil pa je prezaoplen s lastnimi opravili in tako je dejansko vse poslovanje vodil on. Občina ima okoli 1400 prebivalcev in je imel zaradi tega precej dela. Razen razdeljevanja živil je vodil tudi razne popise, ki so jih ukazala oblastva v zadnjem času. Kar je bilo racioniranega blaga, ga je prejemal od okrajnega načelnika. Pri tem se pa na njegovo škodo nikoli ni upošteval kalo, ki je znašal pri vreči moke od 100 kg večših tudi 2 do 3 kg. Trgovci pa so prevzemali

polne količine. Prevod mu je dal na razpolago vedno več blaga, kakor je bilo predpisano. Toda moral ga je plačati po formalni teži, medtem ko je on kasiral po dejansko oddani količini. Ne izključuje tudi, da pri ogromnem poslu, ki ga je dnevno imel, kakšna stranka ni plačala svojega nakupa. Glede razlike v teži je vedno prošil krajevne zupane ali tajnika, naj bi se komisionalno ugotovila, zlasti ko je nekdo prejel nakazilo za 180 kg masti, pa jo je dejansko bilo 16 kg manj, ker se je osušila ali stopila med prevozom. Da bi si hotel kaj prisvojiti v svojo korist, je zaničal.

Ker so nekateri krajevni trgovci izrazili okrajnemu načelniku pomisleke glede primernosti njegove osebe za poslovodje, češ da ni prav, da vodi preskrbovalni urad oseba, ki je poklicno njihov konkurent, je okrajni načelnik obtoženca razrešil in postavil za novega poslovodjo nevtralnega osebo. Glede ponareditve listine je obtoženec priznal delno krivdo. Pojasnil pa je, da je pristavek napisal le zato, ker je hotel pomiriti očeta. Ta je namreč zahteval od njega po razrešitvi, naj takoj preda vse posle, medtem ko je on obljubil novemu poslovodji, da bo likvidiral vse račune iz dobe svojega poslovanja, tako da bo imel opraviti samo s posli od svojega nastopa naprej. Ko je izročil očetu ponarejeno listino, ni vedel, da jo bo oče uporabil in predložil preskrbovalnemu uradu. Ko bi bil to vedel, bi listine ne ponaredil.

Včeraj je bilo zaslišanih nekaj prič, med drugimi tudi novi poslovodja Izpovedal je, da je bil obtoženec resnično preobložen z delom. Sedaj opravlja isti posel vedno stalno nastavljeni osebi in po potrebi pomagajo še druge moči. Zagovor obtoženca, da je nastal primanjkljaj zaradi kalam, je dopustil kot verjeten. V novem poslovanju so uvedli

mo izkopano, vse drugo je pa moja stvar. Ponoči sem se zbudil, ker so lajali psi. In slišal sem, kako je nekdo tam doli pri potoku kopal. Po prstih sem se mu približal. Da, nekdo je delal s krampom in lopato. Kljub temi sem spoznal v njem cigana Agasina. Nekaj časa sem ga opazoval, potem sem se pa vrnil, ne da bi ga motil. Dvo jutra je trajalo kopanje.

Ko se je zdanilo, sem šel pogledat, kako je z jamo. Cigan je bil izkopal globoko in široko jamo, večjo, kakor bi morala biti. Treba mi je bilo samo poravnati stene in dno, pa bi imel najlepšo apnenico. Le kako je moj lovski čuvaj pripravil cigana do tega, da jo je izkopal? Pripraviti cigana do tega, da prime za delo... Lovski čuvaj je sicer zelo navihani in cigani se mu najraje izognejo v velikem loku, toda pripraviti cigana do prostovoljnega dela... to presega vse moje pojme o teh ljudeh. Toda tu prihaja lovski čuvaj sam na obhodu mimo, zagleda jamo, priklama zadovoljno in vpraša smeje: — No, ali sem dobro uredil to zadevo?

— Da, to je bilo res imenitno storjenje! Toda povejte mi, kako ste pripravili cigana do tega, da jo je izkopal? — sem vprašal radovedno. — Ali ste mu tako dolgo prigovarjali, da se je omeščal? Ali ste vplivali na njegovo vest?

— Vest ti ljudje sploh nimajo. Ne, pomagal sem si z zvijačo. Delal sem mu, da vem, zakaj bi radi odkopali zemljo izpod kamna. Tu da mora biti zakopan za klad. Sam da sem nekdo že videl ponoči tu čuden sijaj, kakor da bi gorelo zlato. In če bi ne hoteli vi izkopati zaklada, bi ga v eni prihodnjih noči jaz sam... Vi deti bi bili morali, kako so zažareli ciganu očel! Prisegel bi bil, da se mi bo ujel na to vabo. In res se je. No, zdaj imate vsaj izkopano apnenico.

prakse, da kato trgovcem odtržejo in gro na njihov račun.

Včerajšnja razprava še ni prinesla jasnosti, ali je obtoženec za svoje poslovanje kazensko odgovoren ali ne. Kolikor je bilo namreč primanjkljaja ob reviziji, je že vse poravnano. Na predlog državnega tožilca in branilca je senat sklenil izvesti še nekaj poskuse pri prevodu in je v ta namen razpravo preložil.

Nenavaden prizor v sodni dvorani

Živno bolna ženska je s krikom prekinila govor državnega tožilca

Včeraj se je nadaljevala razprava proti obtožencu, ki ju je obtožnica dolžila, da st krađa spomladski kokiši in kunce v okraju od Smartinske ceste pod železniško progo proti Vodmatu. Pred dnevi smo o prvi razpravi že poročali. Dve priči sta z vsoto svojosti spoznali oba obtoženca kot vlomilca. Na drugi strani pa so nekateri prič, večinoma v sorodstvu z obtožencema, navajale, da sta bila tisti večer doma.

Včeraj je bil najprej zaslišan delodajalec prvooobtoženca, ki se je o njem najbolj izrazil. Naslednja priča je bil neki šofer, ki je z obtožencem kritični čas stanoval na istem podstrešju. Po njegovem pričevanju je bil glavni obtoženec doma do ene popolnoči, tako da je izključeno, da bi bil storilec. Vlom, pri katerem so ju zasačili, se je namreč izvršil okoli pol ene. Izpovedi te priče pa se v nekaterih točkah niso skladale z izpovedmi naslednjih dveh prič, in sicer brata drugooobtoženca in neke delavke, ki živi že dolgo leta skupno s prvim obtožencem. Sleđnja je tudi trdila, da je podstrešje, kjer je došlo do spala obtoženec, zaklenila od zunanje strani in da torej ni mogel zapustiti svojega ležišča. Za to čudno dejstvo, da odrasle osebe zaklepa, pa ni znala navesti verjetne utemeljitve.

Čar komorne glasbe

Na tretji sklepni produkciji so se odlično izkazali gojenci šlaisove šole

Ljubljana, 25. junija. Komorna glasba pozivlja nežna čustva ter pogloblja smisel za umestnostne vrednote. Tako nam je snočnja tretja sklepna produkcija gojencev Glasbene akademije ter SGS, ki je bila posvečena izbranim skladbam komorne glasbe, odkrila vse lepote in vsa blagovestja Marcellove, Corellijeve, Haydnove in Dvořakove glasbe ter umestnosti. Če sta nam prvi sklepni produkciji razodeli talent, ambicijo in napredek naše glasbene mladine, potem je snočnja tretja produkcija utrdila v številnem občinstvu, ki je napolnilo malo filharmonično dvorano, prepričanje, da je došla tudi težjim nalogam izvajanja ter da ji bodo v bodočih letih namenjene važne naloge v našem glasbenem življenju. S svojim dostojnim, sigurnim izvajanjem so pripravili veselje vsem navzočim, ki niso prihiteli v malo filharmonično dvorano samo iz ljubezni do glasbe, ampak verjetno prvenstveno iz ljubezni do izvajajočih mladine ter z željo, da spremljajo in vidijo njen glasbeni napredek. Njihovo pričakovanje ni doživelo razočaranja. Uživali so lahko z navdušenjem bogastvo vrednot, ki so kipele na dan ob zreli, uravnoteženi interpretaciji vzornih gojencev odlične šole izrednega prof. I. Šlaisa, ki z izvrstno glasbeno pedagoško metodo uvaja nadarjeno mladino k najbolj neposrednemu doživetju vektornih glasbenih lepote ter k neutrudnemu izpopolnjevanju in tudi kritičnemu presojanju lastne zmogljivosti.

Tako smo torej doživeli sinoči lep komorno glasbeni večer; izbor skladb in menjava nastopajočih sta stopnjevala vtisk in učinek do viška ob zaključni točki. Kot prva sta se nam predstavila čelista Ivan Poljanšek in klavirist Ciril Cvetko z izvajanjem Marcellove »Sonate za violončelo in klavir v a-molu (op. 19, št. 1). Poljanšek nam je dobro znan, prav tako Cvetko. Oba sta od umerjenega Adagija in sledečega Allegra po do Larga in zopetnega poživljenega Allegra pokazala zgled skladne, prefinjene soigre. Poljanšek je dobro izvežban čelist, ki obvladuje prehode, ki oblikuje polne tone. Cvetko pa je pri svojih klavirskih tipkah absolutno siguren. Dognana tehnika udarca na tipke ter spretnost ročnosti se prepleta s poglobljenostjo sodelovanja.

Sledila je Corellijeva »Sonata za violino in klavir v C-duru« (op. 5, št. 3). Nastopila je odlična violinistka gđ. Jelka Stančičeva, ki je topot svoje znane odlike še izdatneje razvila. Jasni, čisti zvoki, ki jih je čarodajno izvajala svojim goslim, so se blagovžno usoglašali s klavirskimi, ki so tako prijetno zveneli pod rokami izvrstne spremljevalke Ade Burgerjeve. Nežna ubranost in tehnična veščina sta pomagali množiti učinek njunega vzornega sodelovanja.

Haydnov »Klavirski trio v C-duru« je nudil klaviristu Cirilu Cvetku, violinistki Jelki Stančičevi in čelistu Poljanšku priliko, da so se dobro izkazali kot zanesljivi, odlični interpreti Haydnove glasbe, ki se je tako živo prelivala od začasnega Allegra preko umerjenega Andanta do igrivo razgibanega Presta. Znane odlike vseh treh izvajalcev so se ubrano dopolnjevale in ustvarjale podlago skupnega močnega uspeha.

Umetniški višek smo doživeli ob zaključnem Dvořakovem »Klavirskem kvartetu v Es-duru« (op. 78, II in III. stavek). Čar Dvořakove glasbe, ki je vsa v preobliju nedosežnih lepote, črtnih slik, pa tudi melodioznih folklornih motivov, je mufkavno zazvenel ob izčiščenih, izbruhanih notah, ki jih je oblikovala spretnost in umetniško občutje klaviristke Ksenije Ogrinove, violinista Jurija Gregorca, violista Janeza Žižmonda in čelista Ivana Poljanška, čigar odlike so nam dobro znane že od prejšnjih nastopov na letošnjih sklepni produkcijah in smojnem večeru. Bogastvo tonov, ki so se razlivali iz vseh štirih instrumentov, je prehajalo v prijetnost iskrenega sozvočja. Ksenija Ogrinova je zrela klaviristka. Njeni mehki udarci na tipke prestrezajo strunam kristalno čiste tone. V sebi združuje umetniško spretnost in čustveni zanos, ki vodi k umetniško kvalitetnemu glasbenemu doživetju ter dognani reprodukciji. Tudi pri Juriju Gregorcu in Janezu Žižmondu se poleg odlične izvežbanosti, temeljite izobrazbe opažajo tudi umetniško čustvene vrline prodornega uživetja in poglobljanja. Občinstvo je bilo vsem pravico in ni skoparilo s prisrčnim priznanjem. Nekateri so morali ponovno na oder, ker je občini-

Ko so bili prečitni spisi, iz katerih smo slišali, da sta oba obtoženca še neznakovana in na dobrem glasu, pa brez premoženja, je predsednik dal besedo državnemu tožilecu. V trenutku, ko je ta začel utemeljevati svojo zahtevo, da se obtoženca spoznata za krivca v smislu obtožnice, je delavka, o kateri smo zgoraj povedali, da živi s prvim obtožencem skupaj, začela udrihati s pestmi po klopi in kričati:

»Ni res, ni res, moj mož ni nič kriv! Nemir med poslušalci, ki jih je predsednik že prej večkrat opominjal zaradi vnešavanja, se je stopnjeval do dramatičnega viška. K razgrajajoči je prišlo njena hči in ji z dlanjo tiščala usta:

»Mama, mama, bodite tihi!«

Toda vse mirjenje ni nič pomagalo. Na ukaz predsednika so morale zapustiti dvorano vse ženske, razen dveh, ki sta se ves čas dostojno vedli. Izbruh, ki je zapustil med vsemi prisotnimi mučen vtis in prej poslabšal kot izboljšal kočljiv položaj obeh obtožencev, je pripisati živčni izčrpanosti delavke.

Priznanje krivde ali odgovor proti krivici? Mož je umolknil in ni govoril naprej.

Po kratkem posvetoivanju je senat oba obtoženca spoznal za krivca, da sta v dveh primerih vlomila, odnosno poskusila vlomiti v kunje hleve, za vse ostale primere pa ju je opustil, ker ni bilo nobenih dokazov za njuno krivdo. Krivdorek temelji na izpovedi obeh prič, ki sta zalotili obtoženca pri njem kunčjem hlevu in ju spoznali. Prvi obtoženec je bil obsojen na 4 mesece strogega zapora in 1 leto izgube častnih pravic, druga pa, ki je še starejši maloletnik, na 3 mesece strogega zapora, pogojno za dobo 2 let. Oba morata povrniti stroške kazenskega postopanja.

Oba obtoženca sta prijavila revizijo.

Pojasnilo k razveljavljenju zaznamovanih bankovcev

Včeraj smo poročali o vsebini naredb Visokega komisarja o neveljavnosti kakor koli prenehanje bankovcev in novcev in o obveznosti njih oddaje. Po tej naredbi se proglasajo za neveljavne in izven obkroga državni novci in bankovci, prenehanje, zaznamovani ali preiskani s kakršnim koli znakom, besedilom ali besednimi ali imenskimi kraticami, ki ne spadajo v njih svojestvena znamenila. Take novce in bankovce mora vsakdo izročiti oblastvi za navedbo, kje jih je dobil, če mu je to znano. K tej naredbi je Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino izdal še naslednje pojasnilo:

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je v pojasnilo naredb z dne 19. junija 1942-XX, št. 119, tičeče se neveljavnosti prenehanje novcev in bankovcev ter njih oddaje, točno določil, da se nanašajo omenjeni predpisi samo na one novce in bankovce, na katerih so bili na kakršni koli način vtisnjeni znaki, besedila ali krstice, ki pomenijo zaničevanje ustavnih institucij Oboroženih sil, pravnega reda italijanske države ter njihovih emblemov, ali ki so v splošnem žaljivo za ugled in za čustvovanje italijanskega naroda.

Ljubljana, 23. junija 1942-XX.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino
Emilio Grazioli

zorov. Igrali bodo: Rošinka — Pol. Jučanova, Manico — V. Juvanova, Tomo — Santicova, Janeza — Freštnik, Balantača — Košič, Jerneja — Stratič, Gašparja — Raztresen, Tinčeta — Bratina, Režiser: Fran Lipah.

O P E R A

Četrtek 25. junija ob 16.30: Faust, Red Četrtek.

Petek, 26. junija: Zaprt.

Sobota 27. junija ob 16.30: Evgenij Onegin. Izven. Znižane cene od 18 lir navzdol.

Nedelja 28. junija ob 15: Bocaccio. Opereta. Izven. Znižane cene od 18 lir navzdol.

Beleznica

KOLENDAR

Danes: Četrtek, 25. junija: Viljem.

DANAŠNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Zavržena.

Kino Sloga: Pesem reke.

Kino Union: Nesrečna ljubezen.

Razstava Gorše-Maleš v Jakopičevem paviljonu.

DEZURNE LEKARNE

Danes: Dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6, Hočevr, Celovška cesta 62, Gartner, Moste.

Zaloška cesta 47.

Sportni pregled

Tenis: Italija—Madžarska 5:1

V ponedeljek je bil zaključni dan mednarodnega teniškega tekmovanja med Italijo in Madžarsko za »Rimski pokal«. Na sporedu so bile še tri igre poedincev. Ker je Italija že vodila 3:0, so z vsoto gotovostjo pričakovali njeno zmago, kar se je tudi zgodilo. Končni rezultat je 5:1 v korist Italije.

Vprašanje zmage je odločila že prva igra med Italijanom Radom in Madžarom Mayerjem. Rado je bil znatno boljši od svojega nasprotnika in ga je z lahkoto premagal v treh setih 8:6, 6:2, 6:0. Več opravka je imel Del Bello s Szigetijem. Igrala sta štiri sete. Prvega je Italijan odločil v svojo korist 6:1, drugega 6:2, medtem ko je tretjega izgubil 2:6. Odločitev je potem padla v četrtem setu, ki se je končal 6:2 v korist Del Bello.

Edino zmago za Madžare je pribral Asboth, ki se je v zaključni igri sestel s Cucellijem. Premagal ga je 3:6, 6:3, 6:0, 6:3.

V tabeli »Rimskega pokala« je Italija prišla s to zmago na prvo mesto in do sedanjih letošnjih uspešnih sedel ima mnogo izgledov, da na tem mestu ostane do konca.

Športno delo v Franciji

V Franciji je zelo priljubljen sport kolesarstvo. Vsako nedeljo so na sporedu velike dirke, ki ne pritegnejo samo mnogo izvrstnih dirkačev, temveč tudi številne gledalce.

Zadnje čase se je začelo v Franciji oživljati tudi zanimanje za lahkotletiko, ki je bila pred leti na evropski višini. Sedaj startajo po vsej Franciji atleti druge in tretje kategorije v tekmovanjih za okrožna prvenstva. Tem prvenstvom se skušajo dati značaj mobilizacije vseh francoskih lahkotletskih sil. Voditelji okrožnih zvez so mogli z zadovoljstvom ugotoviti, da je številno tekmovalcev povsod znatno poraslo. Pridobivanje mladine za lahkotletiko je naletelo splošno na zelo velik odziv.

Tehnični rezultati doslej še znatno zaostajajo za tistimi, ki so jih francoski lahkotletiki dosegli že prejšnja leta. Končno besedo v tem pogledu bo sicer reklo še splošno državno lahkotletsko prvenstvo, vendar je nedvomno, da bo mogoče tudi iz sedanjih novincev z vztrajnim delom vzgojiti dobre lahkotletce.

Radio Ljubljana

PETEK, 26. JUNIJA 1942-XX

7.30: Poročila v slovensščini. 7.45: Pesmi in napravi — V odmoru (8.00) napoved časa. 8.15: Poročila v italijansščini. 12.15: Koncert Tria Emona. 12.40: Sekstet Jandoli. 13.15: Napoved časa — Poročila v italijansščini. 13.15: Poročilo Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovensščini. 13.17: Koncert radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Šijanec — Operetna glasba. 14.15: Poročila v italijansščini. 14.15: Koncert Komornega kvarteta Glasbenega društva v Rimu. 14.45: Poročila v slovensščini. 17.15: Koncert sopranistke Ksenije Vidali. 17.40: Koncert pianista Bojana Adamiča. 19.30: Poročila v slovensščini. 19.45: Operna glasba. 20.15: Napoved časa — Poročila v italijansščini. 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovensščini. 20.30: Vojaške pesmi. 20.45: Na harmoniko igra Vlado Golob. 21.15: Simfonični orkester vodi dirigent Franco Capuana — V odmoru: Predavanje v slovensščini. 22.15: Antienne in moderne arije — Godalni orkester vodi dirigent Spaggiari. 22.45: Poročila v italijansščini.

»Ah, vi ste nova tajnica mojega moža? Upam, da niste tako energični kakor vaša prednica!«

»Kdo je bila ta?«

»Jaz!«

Naše gledališče

DRAMA

Četrtek 25. junija ob 17.30: Vdova Rošinka. Red B.

Petek 26. junija ob 17.30: Boter Andraž.

Izven. Zelo znižane cene od 10 lir navzdol.

Sobota 27. junija ob 17.30: Romeo in Julija.

Izven. Znižane cene od 12 lir navzdol.

Nedelja 28. junija ob 17.30: Šola za žene.

Izven. Znižane cene od 12 lir navzdol.

Ponedeljek 29. junija ob 17.30: Konto X. Izven. Znižane cene od 12 lir navzdol.

Cvetko Golar: »Vdova Rošinka.« Domača ljudska igra živahne vsebine, ki ima za snov zgodbo o kmečki vdovi Rošinki, željni živente. Njeno prazdovanje, da bi si pridobila fanta za moža, ki je skrivaj ženim njene hčere, je prikazano v nizu zabavnih pri-

Nepremičninski trg v maju in juniju

V Wolfovi ulici je menjala lastnika hiša št. 6, v Petrarkovi pa hiša št. 10 — Ljubljanci se vedno bolj zadolžujejo

Ljubljana, 25. junija
Od 20. maja do 20. junija je zemljiška knjiga pri ljubljanskem okrajnem sodišču prejela lepo kopico predlogov za vpise raznih sprememb v lastništvo, zadolžitve in razbremenitve nepremičnin. Mnogo teh pogodb je bilo sklenjenih že lani ali predlanskim — zlasti velja to za kupoprodaje — pa so bile šele sedaj odobrene in predložene za vpise.

Značilno je, da je med predlogi zelo veliko zadolženj. Vpisi hipotek se vedno bolj množijo. Ne narašča pa samo število posojil, temveč tudi njihova višina. Tako je v omenjenem razdobju bilo vpisano v zemljiško knjigo večje število posojil v višini 100.000 lir in čez. Mnogo je tudi posojil okoli 20.000 do 50.000 lir. Le manjše je število hipotek, katerih vsota doseže komaj nekaj tisočakov. Precej posojil je bilo najetih s pooblastili, ki so jih poslali pooblaščenec v tujini bivajoči lastniki nepremičnin.

Med kupoprodajami nepremičnin sta pomembni zlasti dve, ki se tiče večjih hiš na mestnem področju oziroma v mestnem središču. V Wolfovi ulici je bila prodana hiša št. 6 z dvoriščem in vrtom. Njen prejšnji lastnik je bil trgovec Adolf Knebl, kupil jo je pa zasebni uradnik Bruno Parma z Bleiweisove ceste za 465.000 lir. Hiša leži v kat. obč. Kapucinskih predmestju in, kakor je razvidno iz vlozka v zemljiški knjigi, jo je l. 1873 kupil Alois Pauschn. Po njem jo je l. 1904 podedovala Karolina Pauschnova, ki jo je l. 1914 prodala sedanjemu prodajalcu. Takoj po prejšnji svetovni vojni je hišo in trgovino tedanja država vlada za Slovenijo na podlagi določb zakona o postopanju z imovino podanikov neprijateljskih držav in sklepov pariške ekonomske konference sekvestirala. Sekvester pa je bil ukinjen že po dveh mesecih, ker je lastnik dokazal, da je pristojen v Ljubljano. Trgovec Knebel je sedaj istemu kupcu prodal tudi svojo dve petinsko lastnino hišo na Bleiweisovi cesti št. 20, h kateri spada tudi dvorišče. Oboje leži v kat. obč. Kapucinskih predmestju. Kupnina je znašala 182.400 lir.

Pomembnejša je tudi prodaja hiše št. 10 v Petrarkovi ulici (prej Komenskega, še prej pa Poljske ulice). Njen lastnik je bil odvetnik dr. Viktor Moro, ki jo je kupil od družine Treo. Sedaj jo je kupila Franciška Jeršetova, žena trgovca z Brega pri Borovnici. Hiša leži v kat. obč. Sv. Petra predmestju. L. Kupnina je znašala 247.000 lir.

V času od 20. maja pa do 20. junija so bile vpisane v zemljiško knjigo še naslednje kupčije z nepremičninami:

Simon Čop, strojnik v Zirovnici na Gorenskem, je prodal Francu Skalji, posestniku v Stranski vasi, obč. Grosuplje, pašniško parcelo v izmeri 466 kv. m. in stavbišče v izmeri 40 kv. m. za 5000 lir. Oboje leži v kat. obč. Stranski vasi.

Valentin Marinko, mehanik iz Hrastja-Most in Rozalija Marinskova iz Hrastja sta sklenila menjalno pogodbo. Marinko je odstopil Marinskovi dve njivski parceli v kat. obč. Šmartnu ob Savi v vrednosti 3040 lire. Marinskova pa Marinku dve parceli v isti kat. obč.

Josip Stefančič, krojač v Škofljici, je prodal Francu Košku, žagarju iz iste vasi parcelo v kat. obč. Lanišću za 570 lir.

Janez Vidmar, posestnik iz Črne vasi, je prodal Božetaru Vidmarju, delavcu iz iste vasi, njivsko in pašniško parcelo v kat. obč. Tomšlju za 7619 lir.

Josip Gregorič, posestnik z Miklošičeve ceste, je prodal slaščičarsko podjetje Josipa Grablovice na Miklošičevi cesti parcelo v kat. obč. Kašlju. Parcela meri 1000 kv. m. in je znašala kupnina zanj 17.500 lir.

Stanislav Vrhovec, posestnik z Vrhovcev, je prodal Franciški Pečnikovi iz Škofje Loke in Ivanu Pečniku iz Zirov parcelo v davčni obč. Šujci. Parcela meri 1084 kv. m. in je bila prodana za 10.840 din. (Pogodba je bila sklenjena že maja 1940).

Marija Svajgerjeva, posestnica v Dravljah, je prodala Jožetu Lampertu, posestniku v Kamni Gorici, gozdno parcelo v kat. obč. Dravljah za 1140 lir.

Franc Zorman iz Kapiteljske ulice je prodal Mestni občini ljubljanski njivsko parcelo v kat. obč. Sv. Petra predmestju v izmeri 561 kv. m. Mestna občina je kupila njivo, ker jo je ob položajni tramvajskega tira do Sv. Križa potrebovala za Maloželezniško družbo. Za njivo je občina plačala pavšalni znesek 12.628 lir.

Kristijan Čermelj, trgovec in posestnik v Knafeljev ulici, je prodal Matildi Zaltovi, ženi trgovca z Bleiweisove ceste, njivsko parcelo v kat. obč. Zgornji Šiški. Parcela meri 846 kv. m. in je kupovalca plačala za kvadratni meter 50 lir oziroma skupno 42.300 lir.

Ivana Aličeva, posestnica v Sostrem pri Dobrunjah, je prodala Franciški Ročević, posestniku iz iste vasi, gozdno parcelo v kat. obč. Sostrem v izmeri 1240 kv. m. za 3500 lir.

Julijana Dolinarjeva, posestnica v Zgornji Šiški, je prodala Jožetu Miklavčiču, posestniku z Resljeve ceste, vrtno parcelo v kat. obč. Zgornji Šiški v izmeri 457 kv. m. za 5500 din. (Kupčija je bila sklenjena že oktobra 1940.)

Anton baron Codelli, posestnik na Kodeljevem gradu, je prodal Mariji Svigliovi, posestnici iz Janežičeve ulice, parcelo v kat. obč. Udmatu v izmeri 530 kv. m. za 34.450 lir. (Pogodba je bila sklenjena decembra 1939.)

Karol Kolbezen, ključavničarski mojster v Črnomlju, je prodal Dominiku Kanetetu, ključavničarskemu mojstru s Tržaške ceste, parcelo v kat. obč. Viču v izmeri 492 kv. m. za 20.000 lir.

Marija Urbančeva, posestnica v Sostrem pri Dobrovju, je prodala Ivani Aličevi, posestnici v isti vasi, gozdno parcelo v kat. obč. Sostrem v izmeri 1240 kv. m. za 2660 lir.

Marjan Vojsk, sosesestnik iz Ciglerjeve ulice, je prodal Stanetu Vojsku, pleskarju iz Gajeve ulice, svojo 1/8 lastnino zemljišča v kat. obč. Mostah za 12.000 lir.

Josip Seliskar, posestnik v Lukovici pri Brezovici, je prodal Alojziju Pavlinu, trgovcu s Ceste v Rožno dolino, njivsko parcelo v izmeri 4351 kv. m. in travniško parcelo v izmeri 4334 kv. m. za 36.911.25 lire.

Stanislav Knez, zasebni uradnik z Večne poti, je prodal Franju Turku, višjemu poš-

nemu kontrolorju iz Rožne doline, in Nežki Mravljetovi, gostilničarki na Večni poti, dve vrtni parceli v kat. obč. Viču v izmeri 562 kv. m. Kvadratni meter sta kupovalca plačala po 50 din oziroma v celoti 28.100 din. (Pogodba je bila sklenjena marca lani.) Isti prodajalec je prodal Franju Turku samemu prav tam stavbišče v izmeri 632 kv. m. za 31.600 din.

Jože Likovič, posestnik in čevljar iz Vrbljenj, je prodal Franciški Modičevi, posestnici iz iste vasi, njive na »Dolgem prelogu« v kat. obč. Vrbljenju. Njive merijo 3014 kv. m. in je kupovalca plačala zanje 8000 lir.

Janez Čamernek, posestnik iz Poljan pri Št. Vidu, je prodal zakoncem Josipu in Kristini Čučet, stavbeniku TPD v Trbovljah, njivsko parcelo v kat. obč. Št. Vidu v izmeri 1011 kv. m. za 40.440 din. (Pogodba je bila sklenjena že septembra 1940.)

Zofija Mrzelova, posestnica v Starem trgu, je prodala Alojziju Jozelju, posestniku v Sostrem, njivsko parcelo v kat. obč. Kašlju v izmeri 1285 kv. m. za 4000 lir.

Leopoldina Bergantova, posestnica na Sv. Jakoba trgu, Ana Markljeva, žena poštnega uradnika z Dolenjske ceste, Joško Bergant, trgovski zastopnik z Opekarske ceste, in Franc Bergant, zasebni uradnik v Nišu, so prodali Francu Štupniku, posestniku in mesarju na Poljanski cesti, ter njegovi ženi Karolini svoje posočstvo v kat. obč. Ljubljana za 100.000 lir.

Marija Janežičeva, posestnica v Velikem Mlačevu, obč. Slivnica-Zalna, je prodala delavcu tesarju Alojziju Janežiču v Trbovljah pol njivske parcele »Brezje« v kat. obč. Slivnici za 3000 lir.

Matilda Zaltova, žena trgovca z Bleiweisove ceste, je prodala Antonu Lavrinu, posestniku s Celovske ceste, tri travnike v skupni izmeri 2969 kv. m. in cesto v izmeri 1048 kv. m. v kat. obč. Trnovskem predmestju za 12.618.25 lire.

Pavla Mravljetova, posestnica s Podpeti, sedaj v Kočevju, je prodala Nadi-Mariji Fridrihovi iz Vrstočeve ulice gozdno parcelo v kat. obč. Jezeru v izmeri 9826 kv. m. za 10.000 lir.

Andrej Knez, posestnik s Šujce pri Dobrovju, je prodal Ivanu Riharju, posestniku iz Gaberje pri Dobrovju, dve gozdni parceli v kat. obč. Šujci v izmeri 12.804 oziroma 15.185 kv. m. za 25.000 lir.

Elza Špornova iz Trbovelj je prodala Francu Ovu iz Cankarjeve ulice parcelo v kat. obč. Štepanju vasi v izmeri 387 kv. m. za 15.000 din. (Pogodba je bila sklenjena že novembra 1940.)

Justina Lončarjeva, hišna posestnica in zasebna uradnica iz Ravnikarjeve ulice, je prodala Tomažu Kvasu, posestniku iz Ciglerjeve ulice, in njegovi ženi Amaliji vaskemu do polovice hišo v Ravnikarjevi ulici št. 5, dvorišče in vrt. Kupnina je znašala

120.000 din. (Pogodba je bila sklenjena februarja 1940.) Prodana nepremičnina leži v kat. obč. Sv. Petra predmestju II. del.

Vinko Goršič, posestnik iz Sel-Cikave, in Ivan Persič, posestnik iz iste vasi, sta sklenila menjalno pogodbo, po kateri je Goršič odstopil Persiču njivo v izmeri 1899 kv. m. in Persič Goršiču v izmeri 2115 kv. m. Obe njivi ležita v kat. obč. Selih. (Pogodba je bila sklenjena decembra 1940.)

Izidor in Marija Hauschild iz Tovarniške ulice sta prodala Francetu Dagarinu, posestniku v Škofji Loki in Karolini Urbančevi, posestnici v Zgornjem Logatcu, hišo št. 27 in vrt v kat. obč. Udmatu za 138.000 din. Prodajalca sta si poleg tega izgovorila dosmrtno brezplačno stanovanje v hiši. (Pogodba je bila sklenjena decembra 1940.)

Ernest Galie, veleposelstnik z Vodnikov ceste, je prodal Aleksu in Zorki Aleksič, slaščičarjema s Poljanske ceste, njivsko parcelo v kat. obč. Zgornji Šiški v izmeri 728 kv. m. za 35.000 lir.

Franc Černe, posestnik v Rožni dolini, Cesta XIX, je prodal Penziškemu fondu gledaliških igralcev travnik v kat. obč. Stožicah za 50.945 lir.

Janko Kovič, posestnik v Ulici Majke Jugovičev, je prodal Katarini Campovi, zasebnici iz Zolgerjeve ulice, četrtino gramozne jame v kat. obč. Sv. Petra predmestju I. v izmeri 7257 kv. m. za 38.500 din. (Pogodba je bila sklenjena junija 1. 1941.)

Kremžar Alojzij in Zofija, stanujoča na Jami, sta prodala Mariji Medvedovi iz Podutika stavbno parcelo v kat. obč. Zgornji Šiški v izmeri 753 kv. m. za 28.614 lir.

Ljudmila Šemrlava, posestnica in trgovka z Miklošičeve ceste, je prodala dr. Bogoslavu Skalickiju, zdravniku v Novem mestu, njivsko parcelo v kat. obč. Brinju za 31.000 lir.

Dr. Ernest Rosina, odvetnik v Logatcu, je prodal Marii Lassbacher-Bačakovi, posestnici in privatni uradnici iz Smoletove ulice, od njivske parcele v izmeri 578 kv. m., ki je v naravi nova stanovanjska hiša z vrtom v kat. obč. Sv. Petra predmestju I, dve petini svojega deleža za 33.400 lir.

Ivana Andoljškova, soproga višjega kontrolorja drž. žel. iz Levčeve ulice, je prodala Antoniji Gutnikovi, posestnici z Glinc-Tržaške ceste, njivsko parcelo v kat. obč. Udmatu za 19.418 lir. Kvadratni meter je stal 38 lir.

Hostnik Terezija, zasebnica z Gosposvet-ske ceste, je prodala Ljubi Jelčičevi, ženi plesarskega in slikarskega mojstra, parcelo v kat. obč. Spodnji Šiški v izmeri 781 kv. m. za 26.600 lir.

Dr. Ivan Somnitz, zasebni uradnik s Sv. Petra nasipa, je prodal Oldi Žitkovi, ženi profesorja iz Pleteršnikove ulice parcelo v kat. obč. Kapucinskem predmestju v izmeri 813 kv. m. za 95.000 lir.

DNEVNE VESTI

— Zaključne tekme Ludi Juveniles v Firenzi se nadaljujejo. Eksc. Lombassa in glavni podpoveljnik GIL-a so si ogledali v palači Strozzi študije slikarjev, ki delajo za nagrado Firenzu. V gledališki Pergola je bil prvi gledališki večer Ludi Juveniles. Odrska skupina federalnega poveljstva GIL-a v Padovi je uprizorila Goldonijev veseloigro »Čudno naključje«. V foyerju istega gledališča je bila otvorjena scenografska razstava. V Verdijevem gledališču so uprizorile florentinske mlade igralke »Piončijeve prigode«. Kulturni manifestacije evropske mladine v Firenzi se udeležujejo tudi 100 organiziranih madžarskih mladencev in mladenk, ki se živo zanimajo za vse prireditve v okviru florentinske evropske kulturne manifestacije.

— Milanski podžupan znova potrjen. Inž. Ivan Viani, milanski podžupan, je bil z ministrskimi odlokom potrjen še za nadaljnja štiri leta v tej funkciji. Zupanstvo Milana ostane torej nespremenjeno: zupan je senator Gallavati Scotti, podžupan sta pa inž. Viani ter dr. Severini.

— Milanski zupan obiskal kopalce. V spremstvu nadzornika milanskih kopalšč si je ogledal zupan Gallavati Scotti mestne kopalniščne naprave ter se zanimal za njihove higienske ureditve ter želje občinstva. Vsak dan se zateče pred naraščajočo vročino v mestna kopalnišča povprečno 3700 kopalcev dnevno.

— Lep dar vojnemu muzeju. Fendino in Aleksander Ricordi iz Milana sta darovala italijanskemu vojnemu muzeju pomembne zgodovinske dragocenosti, ki jih je zapustil stih njun oče general Aleksander Ricordi, ki je padel na Carsu 28. maja 1917. Ti predmeti, med katerimi je tudi čelada pokojnega generala, bodo nameščeni v dvorani zmage.

— Nikar hraniti salam! Kmet Pavel Arient iz Seregna pri Milanu je skril 28 salam in jih s tem odtegnil splošni potrošnji. Ko je šel te dni pogledat svoje salame v skralištvo, je opazil, da ni tam nobene salame več. Ukrala sta mu jih Henrik in Bruno Dassi, obe in sin, ki sta salame naprej prodala. Oba sta ovadena sodišču, prav tako tudi kupci salam. Izkupilec 1500 lir je bil zaplenjen.

— Med letovanjem je bila izropana palača. V palačo Josipa De Marchija v Veneziji se je utihotapila v času, ko je bila rodbina na letovanju na Lido, neka tatinska družinka, ki je odnesla perila in oblek, vrednih več kot 200.000 lir. Oblastva so ubrala dobro slo.

— Ker ni hotel prodajati jagod in graha. V Alessandriji je bil aretiran 45letni veletrgovec Anton Barberis, ker je skril 140 kosar jagod in 10 kosar graha in ker je s tem odtegnil za 1 m stot bala redni potrošnji. Obsojen je bil na tri leta ječe in 5000 lir globe.

— Znan rokoborec okrađen v filobusu. Znan šampion v grško rimski rokoborbi Ivan Rajčević je bil okrađen med vožnjo v nekem rimskem filobusu. Izginila mu je listnina, v kateri je bil večji denarni znesek, razni dokumenti ter živilska nakaznica.

— Prodaja gumijastih izdelkov v Srbiji prepovedana. Centrala za kemične proizvode v Srbiji je do nadaljnjega prepovedala prosto prodajo gumijastih izdelkov. Izvzeti so gumijasti čevlji in material za njih izdelavo.

— Traktor se je prevrnil po nesrečnem naključju na poljih pri Basilei. Pokopal je pod seboj več delavcev, med katerimi je bilo precej ranjenih, trije pa mrtvi.

— 400.000 lir za rodbine Fiatovih uslužbencev. Lastniki trdnice Ansaldo Fiat v Genovi so določili znesek 400.000 lir, ki se bodo razdelile kot nagrade in podpore rodbinam lastnih uslužbencev. Slično lepo gesto je napravilo lastništvo podjetja v letošnjem januarju.

— Oškodovalce so materinsko obdelno. V Rimu so bile aretirane in izročene sodišču Rafaela Sessa, Marija Vencharutti, Viktorija Principi, Josipina Tosi, Cesarina Luciani in Renata Vasselli, ker so si prisvojile številne količine raznih živil na škodo materinski obdelnici Borgata Gordiani ter nosečim in doječim materam, ki jih podpira omenjen je zavod.

— Beograd dobi gozdarsko ravnateljstvo. Na seji srbskega ministrskega sveta je bilo sklenjeno ustanoviti v Beogradu gozdarsko ravnateljstvo, ki bo začelo poslovati 20. julija.

— Prijava Nemcev v Srbiji, ki so prispehi iz Spod. Stajarske in Gorenjske. Da ne bo nobenega nesporazuma, se opozarja nemške oblasti v Beogradu, da se morajo prijaviti samo bivši jugoslovenski državljani nemške narodnosti, ki so prispehi v Srbijo iz Spod. Stajarske, Koroske in Kranjske. Prijava je obvezna za letnike 1897. do 1924.

— Hitlerjeve čestitke Poglavinu dr. P. Pavliču. Danes teden je sprejel Poglavin dr. Pavelič nemške poslanika Siegfrieda Kascha, ki mu je tolažil čestitke kancelarja Adolfa Hitlerja za njegov god. Poglavin se je prisrčno zahvalil za čestitke in naprosil poslanika, naj sporoči Hitlerju izraze njegovega spoštovanja in zvestobe.

— Nemški filmi v Zagrebu. V zagrebških kinematografih bodo prikazovali v prihodnji sezoni 80 najnovejših nemških filmov. V ponedeljek je prišel v Zagreb ravnatelj Ufe. Njegov prihod je v zvezi z novim programom zagrebških kinematografov.

— Vloga agrarnih konzorcijev v italijanskem kmetijstvu. Že nekaj let se v italijanskem kmetijstvu uspešno uveljavljajo agrarni konzorciji. Pomembna je ta organizacija zlasti pri letošnji žetvi, saj je prevzela nase s svojimi stroji in drugim orodjem večino dela. Nekaj zanimivih podatkov o agrarnih konzorcijih v Italiji vsebuje poročilo kmetijskega ministrstva k predlogu proračuna za leto 1942-43. Vsi konzorciji so člani njihove državne zveze. Zveza šteje sedaj 93 pokrajinskih agrarnih konzorcijev s 3345 podružnicami in agencijami, 14 tovarnam za superfosfate, 10 zadrugami za obdelovanje vrtnih in poljskih pridelkov, 4 izvoznimi družbami in 347 društvi z raznimi gospodarskimi smotri. Zveza je udeležena s svojim kapitalom pri 32 zavodih in družbah, ki delujejo v kmetijstvu. Leto 1940 je zveza agrarnih konzorcijev dobavila blaga za znesek 1.8 milijarde lire. Napram letu 1939 je bil to porast za 16%, napram l. 1938 pa celo za 50%. Pomen njenega dela nam postane še bolj jasn, če si ogledamo količino dobav, ki jih je zveza izvršila kmetom. Od skromnih začetkov prvih let so dobave kmetom že l. 1935 dosegle vrednost 812 milijonov lir, l. 1937 so narasle na 1.2 milijarde lir in l. 1940 skoro na 3 milijarde lir. V zadnjem omenjenem letu se je prodalo za gotovino blaga v vrednosti 1.3 milijar-

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

Predstave ob delavnikih ob 18 in 18.15, ob nedeljah in praznikih ob 10.30, 14.30, 16.30 in 18.30

KINO MATICA — TELEFON 22-41
Največji argentinski film! — Pretresljiva ljubzenska drama

Zavržena
V gl. vlogah najsl. argentinski umetniki: Libertad Lamarque — Augustin Irusta — Sebastian Chiola — Retija: Saslavsky.

KINO UNION — TELEFON 22-21
Vseh vrst športa v zvezi z ljubezno prikazuje zanimiv film

Nesrečna ljubezen
V glavnih vlogah: Ermindo Spalla.

KINO SLOGA — TELEFON 27-30
Film romantične ljubezni, opojnih melodij in ganljivih ljubavnih pesmi

Pesem reke
Irene Dune — Allan Jones

IZ LJUBLJANE
—lj Tatovi v rožniških gozdovih. K Vaši večeršnji notici o tatovih, ki sekaajo drevesa v rožniških gozdovih, bi posteli: Rožnodolanci radi pripomnili, da nas je resnično sram, kar počenajo nekateri ljudje. Kakor podivjani sekajo zdrava mlada drevesa in pušajo do mter visoke šore. Odnašajo in odvažajo jih na cizah, nekateri pa celo z najetimi konji. Najbolj žalostno in značilno pa je, da so med tatovi večinoma tako imenovani »boljši« ljudje: obrtniki, hišni lastniki, drž. uslužbenci itd. Dan na dan pojo žage po Rožni dolini in na vrtovih so že celi skladi nakradenih drv. Ba je so nekateri prišli celo na pametno mišl, da ukradeno drevesa prodajajo. Za to zahtevajo 30 do 40 lir. Da, tako je resnici z našimi ponižnimi pobiranci »suhljadi«. Rožnodolanci.

—lj Pse na vrvice! Ker so mestni nasadi in tudi skoraj vse druge mestne in zasebne parcele se laaj obdelane ter že povsod nasadi lepo uspevajo in obetajo tudi lepe prideleke, morajo tudi lastniki in prijatelji psav upoštevati predpis, da morajo pse voditi po parkih in vseh drugih mestnih nasadih na vrvice. Upoštevati pa morajo tudi velike stroške in trud zasebnikov, ki jim psi na njivah delajo veliko škodo. Zato opozarjamo in zadnje opominjamo vse lastnike psav, naj vodijo po parkih in nasadih pse valno na vrvice, ker bo odselej mestna občina vsakega psa, ki ga bo zasacila v nasadih, brez obzira oddala konjaču in lastnika kaznovala.

—lj Zadnji dnevi umetniške razstave Mihaela Franceta Gorseta in slikarja Milana Mašala v Jakopičevem paviljonu potekajo. Vseled splicnega zanimanja za to pomembno razstavo sta se umetnika oddolila, da podaljšata razstavo neprekinčno do konca t. m., tako da si jo lahko ogledajo tudi tisti, ki do sedaj še niso imeli prilike. Razstavo, ki je žela že toliko uspeha, toplo priporočamo! Odprta je cel dan. Izmed vsakih 50 obiskovalcev po eden prejme (žreb) po eno umetnino brezplačno, ki je na ogled v razstavnih prostorih.

—lj Sklepnje produkcije Glasbene akademije. Četrti javni nastop učencev Glasbene akademije in srednje glasbene šole bo v petek 26. t. m. ob 18.15 v veliki filharmonični dvorani. Na sporedu so skladbe Novaka, Händla, Beethova, Wieniawskega in dr. Sporedi so napredaj v Matičinih knjigarni.

—lj Ne bomo godrnjali nad dežjem. Po krasnih dneh, kakršnih je pri nas na leto zelo malo, se je nebo, ki je bilo še večerj tako čisto in sinje kakor v južnih deželah, zopet pooblačilo. Dež bi bil zopet potreben. Naši vrtnarji so začeli že zopet zalivati in zemlja je tudi potrebna moče. Dež je zadnji namočil zemljo mairske samo v gornjih plasteh in voda ni pronicala dovolj globoko, tako da suše še ni bilo povsem konec. Zato pa tudi ne bomo godrnjali nad dežjem, če ga bodo oblaki, ki sicer niso še posebno gosti, kaj dali. Tudi kmetje si žele dežja, čeprav nekateri niso še kosili. Mnogo travnikov je še nepokosenih, čeprav so te dni hiteli s kosnjo.

—lj Državna dvorazredna trgovska šola v Ljubljani. Razdelitev izprečeval bo v torek, dne 30. junija 1942, ob 9. uri v običajnih učilnicah. Priglasovanje za solsko leto 1942/43 se bo vršilo počasi od 6. julija 1942 do 29. avgusta 1942 vsak delavnik o 9. do 10. ure dopoldne. Vsakdo mora priti osebno in v spremstvu staršev ter predložiti a) 4 s lrami kolikovano prijavo za vpis, b) rojstni list, c) originalno izprečevalo o nižjem tečajnem izpitu na gimnaziji ali o završnem izpitu na meštanski šoli. Sprejeti bodo tudi tisti (e) učenci (ke), ki so bili izključeni v solskem letu 1941/42, bodisi da so obiskovali prvi ali drugi razred.

—lj Lesena brv čez Ljubljano pri kar-melčankah na Selu je namenjena samo pešcem ter so zato koli ovirali vozni promet po njej. Toda koli so izginili in sedaj vozijo po brvi z vozčki, kmetje pa tudi z najtežjimi vozovi, da se brv šibi ter bo v kratkem tako pokvarjena, da niti hoditi ne bo več varno po njej. Nevarno brv bo pa morala mestna občina zapreti tudi pešcem. Zato opozarjamo vse prebivalstvo, da je vožnja po tej brvi prepovedana tudi z ročnimi vozčki, predvsem pa opominjamo vse voznike na to prepovedi ter j'h opozarjamo, da so odgovorni za vso škodo. Sosedje brvi naj sami opozarjajo voznike na to prepoved, da si z varovanjem brvi ohranijo to preprotno zvezo Zaloške ceste s Štepanjo vasjo.

—lj Hidranti mestnega vodovoda so namenjeni izključno javni potrebi, predvsem za gašenje požarov ter morajo biti zato vedno v brezhibnem stanju. Zato je v interesu vseh hišnih posestnikov, da morebitne take pregreške takoj naznanijo mestnemu vodovodu ali pa bližnji policijski stražnici, da bodo krivci primerno kaznovani. Pri tem pa opozarjamo vse prebivalstvo, zlasti pa hišne posestnike in lastnike ter najemnike vrtov, da je jemanje vode iz požarnih hidrantov zasebnikom strogo prepovedano in tudi kaznjivo. Dalje vabimo vse prebivalstvo, naj morebitne defekte na hidrantih in sploh na vodovodnem omrežju, kjer bi puščala voda, takoj javijo mestnemu vodovodu.

Učenkajaka raztresenost
Kot okrožni zdravnik je bil Robert Koch nekoč poklican v jetnišnico, kjer mu je bilo poverjeno zdravstveno nadzorstvo nad jetniki. Klicati ga ga bili prišli redni napornega znanstvenega dela k težko bolnemu jetniku. Koch je jetnika preiskal in mu zabliči: Vaša bolezen me skrbi. Karkoli že počnete, eno bi vam odločno odsvetoval: nikar pri tem slabem vremenu nikamor ne hodite.

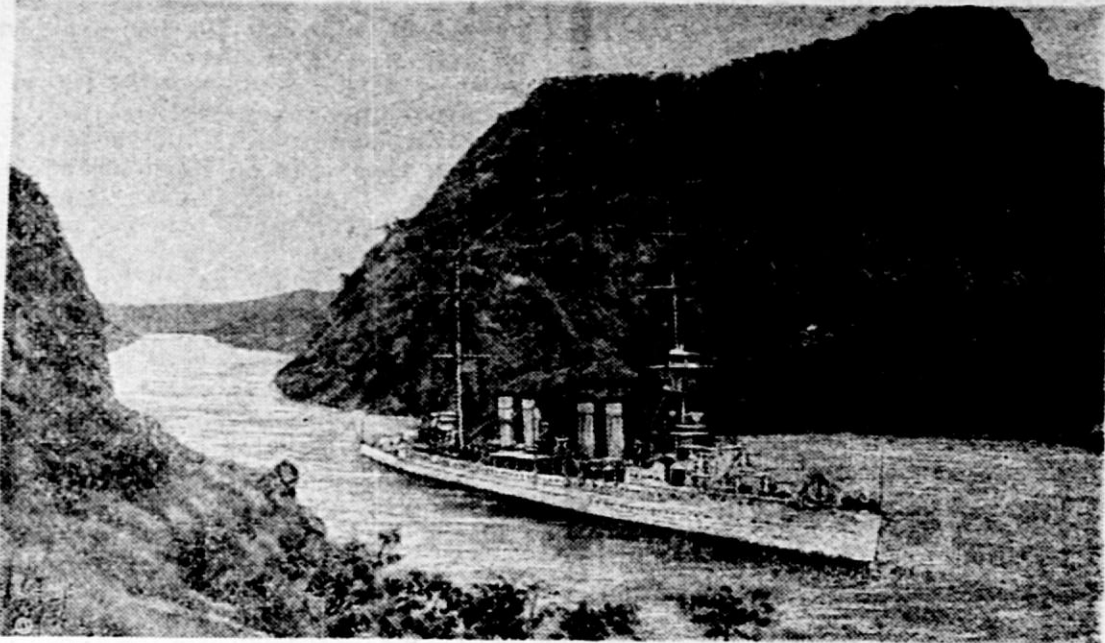
Obnovite naročnino!
Praška domača mast
ČISTI IN ZDRAVI RANE
DOBI SE V VSEH LEKARNAH

DOJEČNOST
POVEČATE
v današnji podhranili, če pijete dnevno Am-ditoz medice, ki jo dobite le v Medarni, Ljubljani — Zidovska ulica 6.

ZELEZNIŠKO
LEGITIMACIJO
je izgubila na Gospo-svetaki cesti dijalkinja Vera Peganova. Naj-ditelja prosil, ker je zanj brezpredmetna - naj jo odda na Gos-po-svetaki cesti 10/1 ali pa v oglasnem oddel-ku »Slov. Narodac.

Panamski prekop — za blagor sveta

Tako se glasi napis na grbu republike Paname, v resnici pa služi prekop samo ameriškim interesom

Misel prekopati ožino med Severno in Južno Ameriko, povezati ocean neposredno s Tihim in tako prihraniti ladjam velik ovinek skozi nevarno Magalhaesko ožino je že zelo stara. Že kmalu po osvojitvi Južne in Srednje Amerike so lahko Španci ugotovili, da v resnici ni prehoda z enega morja na drugo, kakor so pomotoma domnevali. Njihove načrte je pa prekril kralj Filip II., ki je po najstrožje kaznijo prepovedal prekopati ožino med obema oceanoma, češ, da bi pomenilo to vmešavanje človeških rok v božji red na zemlji. Toda vedno znova se je pojavljala misel zgraditi prekop in končno je začel genialni graditelj Šueškega prekopa Lesseps resno delati tudi na tem načrtu.

Na tisoče zapadno indijskih črncev so zaposlili pri tej težki gradnji prekopa in mnogo jih je pokosila malarija. Po petih letih napornega dela se je pa izkazalo, da navaden prekop brez zatvornice ne bo mogel. Visoki stroški, pogosto podpiranje zemlje ter razne druge ovire in težkosti so pritisnile na Lessepsa, ki je leta 1888. pod njihovo težo opustil delo in bil pozneje v slovesnem panamskem procesu povrh še obsojen. Šele leta 1904. so se Američani znova lotili tega načrta potem ko so si bili leta 1903. na primeren način zagotovili potrebni pas suhe zemlje. To so storiili kar enostavno. V Kolumbiji je nenadoma izbruhnila revolucija, ki je zaželenim uspehom, da sta se obe pokrajini Panama in Veragua s pomočjo izkrcanih severoameriških mornariških čet dvignili proti svoji domovini. Na nogo je bila postavljena prava demokratska republika z ministrskim predsednikom, kongresom, petimi ministri, poslaništvom in konzulati v inozemstvu, z državno zastavo in celo

z grbom. In na tem grbu je napis: »Pro mundi beneficio. — Za blagor sveta.« Praviše bi bilo: »Za prekop«, kajti zaradi njega je bila ustanovljena nova država in izključno od nje ta država tudi živi. Celo v Zvezi narodov v Ženevi je imela Panama svojega zastopnika.

Pokrbljeno je bilo torej za vs., kar potrebuje moderna država. Samo z neodvisnostjo ni bilo vse v redu. Kako je pa z neodvisnostjo Paname, smo videli nedavno, ko je moral prezident republike odstopiti, ker se glede vojne napovedi državam Osi ni strinjal z Rooseveltom. 6. novembra 1943 je takratni ameriški prezident Theodore Roosevelt uradno priznal republiko Panamo. Dva tedna pozneje so pa prevzele Združene države polno suverenost nad Panamskim prekopom. Suverenost se nanasa na 8 km širok pas in pred njim ležeče otok ob obali in to absolutno severoameriško ozemlje. Ladjarabi za pot skozi Panamski prekop, torej za pot med Atlantikom in Pacifikom 7 do 10 ur. Prekop sam je zgrajen med pristaniščima Cristobal in Balboa preko Mangrovenskih močvirij, zatvornice Gatun, Gatunskega jezera (s 425 km² površine največje umetno jezero na svetu), prerezo Culebra ter zatvornice Pedro Miguel in Miraflores.

Pristaniški mesti Colon in Panama sta bili panamska posest, dokler ni Franklin Roosevelt letos v maju dovršil dela, ki ga je pred petimi 39 leti začel in tako dobro utemeljil njegov prednik Theodor Roosevelt. Določbe obrambne pogodbe pravijo med drugim, da se mora Panama odpovedati železnici med Colon in Panamo v korist Združenih držav. 77 km dolga železniška zveza med Colonom in Panamo (ed-

na železniška zveza med oceanoma, ker obstaja sicer samo še zapadno-vzhodna zveza David—Panama) je prometno strateška hrbtenica panamskega mostu po suhem.

Ta most med oceanoma meri na najnižjem mestu 46 km, na najširšem pa 75 km. Med Kostariko in Kolumbijo omogoča preko Kordiljerskega pogorja iz Chiriki in Verge prehod iz severnih in srednjeameriških v južnoameriške pokrajine. Na 83.000 km² prebiva nad pol milijona ljudi najrazličnejših ras. Približno polovica je mešanec, belokožcev je pa okrog 80.000. Tem slede po številu črnci, Indijanci in Kitajci, ki jih je pa samo nekaj tisoč.

Ko je bila ona ob prekopu zavarovana, so se Američani res z vso vnamo lotili dela. Najprej so hoteli ukrotiti malarijo. Vsek kol in vsak drog so sistematično polivali s petrolejem in tako polagoma zatrli zalego malarije prenašajočih komarjev. Uspehi so bili presenetljivi. Pri ponesrečenem francoskem poskusu je zahtevala malarija 22.000 človeških žrtev. V deset let trajajočem napornem delu je bil zatvorniški Panamski prekop dograjen in če računamo še izgraditev drugih naprav ob njem, moramo priznati, da je bilo storjeno tu ogromno delo. Drzne sanje so bile v polni meri uresničene. Ladije vseh narodov prihajajo in električni vlakci jih igraje potegajo skozi orjaške zatvornice, ki so izenačile višinsko razliko med gladino Atlantskega in Tihga oceana. Za prevoz skozi Panamski prekop je treba plačati določeno pristojbino kakor za prevoz skozi Šueški prekop. Parnik rabi za 81 km dolgo pot samo nekaj ur, pa je doseženo drugo morje. Pot od Hamburga do San Franciska se je tako skrajšala za 13.000 km, od Hamburga do Guayaquil pa za 2680 km. Da je to za pomorski promet ogromne važnosti, ni treba še posebej omenjati. Odočilen je bil pa strateški pomen Panamskega prekopa. Ameriški mornarici je ta prekop omogočil hitro menjati oporišče in poljubno osredotočiti se v Atlantskem ali Tihem oceanu.

Toda že leto dni po dograditvi zatvornice niso več odgovarjale vedno večjim zahtevam modernih vojniških ladij. Samo vojne ladje do 35.000 ton so lahko vozile skozi Panamski prekop, dočim so začeli graditi Angličje 40.000, Japonci 42.000, Američani pa celo 45.000 tonske ladje. Zato so se morale Združene države odločiti za gradnjo šestih novih zatvornic in sicer treh za plovo na Atlantski, treh pa na Tihem ocean. Graditvo so jih začeli predlanski poleti. Ta vodna pot, ki je rabila od ideje do uresničenja polni 500 let in ki je bila zgrajena v prvi vrsti iz strateških razlogov, prav v odločilnem razdobju ne odgovarja zahtevam časa. Za Ameriko pomeni to veliko oviro.

lahko ustvari pravo sliko o njegovem značaju in temperamentu. Človeku nagle jeze se ni treba razburiti, da lahko takoj vemo s kom imamo opraviti. En sam pogled na njegov obraz nam zažene, da ga spoznamo kot takega, kar ga nam kažejo gotove gube. Proučevanje obraza je važno za vsakogar, ki ima v življenju mnogo opraviti z ljudmi.

Gandhi zakrivil Crippsov neuspeh

Posebni poročevalec lista »Neue Zürcher Zeitung« v Indiji, ki ne skriva svojega prijateljstva do Angležev in zato tudi odklona prizadevanje Indijcev, da bi dosegli politično neodvisnost, se vendar čuti pod pritiskom razmer v Indiji prisiljenega ugotoviti o Gandhiju in njegovem vplivu na novo indijsko politiko tole:

Na verodostojnem mestu zagotavljajo, da je neuspeh Crippsove misije v Indiji v svojem bistvu posledica Gandhijevega prizadevanja. Ko se je Gandhi prepričal, da angleška vlada ni pripravljena ustreči njegovi zahtevi po izročitvi politične oblasti v Indiji kongresu brez jamstva glede narodnih manjšin, je takoj začel zavlačevati pogajanja. Svoji pristojni je naročil, naj zahtevajo od Angležev za indijsko vlado formalno pravico skleniti pogodbe z drugimi državami, in po potrebi tudi separatni mir z Japonsko, ker bi sicer ne bila to nobena narodna vlada. Nedavno je objavil Gandhi izjavo, v kateri zahteva, naj angleške čete takoj zapuste Indijo. Navzočnost Angležev v Indiji je po njegovem prepričanju izvirna vzročina narodnega kongresa pa se je pridružil Gandhijevi izjavi in kongresni odbor je nedavno sprejel v Allahabadu resolucijo, po

Človeka spoznamo po obrazu

Poteze na obrazu so zrcalo človekovega značaja in temperamenta

Da lahko spoznamo duševnega delavca v prvi vrsti po njegovem čelu, je veljalo doslej za neizpodbitno pravilo takozvane fiziognomike, tiste vede, ki se peča že Goethejevega sodobnika Lavatera z zvezo med izrazom obraza in značajem človeka. Zdjaj so pa prišli učenjaki do prepričanja, da to ni točno. Možganski anatom prof. Spatz in drugi so namreč ugotovili, da po 25 letu, ko človek povsem doraste, ni več mogoča pomembnejša izprememba zunanje oblike lobanje, ki naj bi bila posledica napetega duševnega dela. Da pa imajo nekateri ljudje, ki se pečajo večino z duševnim delom, vendar lepo izoblikovano čelo misleca, to si lahko pojasnimo vsaj deloma tudi z začetkom pleše. Tudi nekatere otroške bolezni lahko povzročajo, da dobi človek čelo-misleca.

Znanstveniki na govornici obraza, kakor ga zastopa prof. Lange v Münchenu, stojijo zdaj na stališču, da lahko oblika lobanje nekaj pove o človekovem značaju ali notranjem življenju. Mnogo važnejši so pa mehki deli glave. Neki francoski raziskovalec je poskusil električno dražiti poedine mišice na obrazu, da bi potem opazoval izpremembo v miškulaturi obraza iz fiziognomskega vidika. Toda tak poskus ni morejo biti merodajni za izražanje notranjega življenja v potezah na obrazu, kajti znanstvenim zanesljivo je samo opazovanje naravnega podzavestnega izraza na obrazu.

Prof. Lange je v 50 letih svojega zdravniškega delovanja zbral mnogo fotogra-

fij raznih ljudi od dojenčkov do starčkov. Poleg svojih pacientov ima tudi slike mnogih drugih ljudi in tako jih lahko primerja med seboj. In pri tem se je najprej pokazalo, da so izpremembe v obliki obraza skoraj pri vseh ljudeh enakomerne. Okrogla otroška lica imajo pod kožo debele masčobne blazine. Pozneje te blazine izginejo, a na stara leta se lica zopet zaokrožijo. To je zakonitost, iz katere pa ne moremo sklepati nič točnega o izpremembah izraza na obrazu.

Več nam povedo mišice, ki se sleherni dan krčijo in raztezajo, dokler ne pokrijejo obraza gube. Po mnenju prof. Langeta je vsaka guba posledica živahnega delujočega mišice. Nasprotno je pa vsaka mišica odraz gotovega notranjega razpoloženja. Kdo se lahko smeje je tudi vedno dobre volje. Gube, povzročene po gostem gibanju mišice smeja, kažejo torej na uravnovešena in boderga človeka. Prav tako pa lahko spoznamo po obrazu mrkega človeka. Vesele in žalost nista edina občutka, ki se izražata na obrazu. Tudi zagrenjenega ali zagrizenega človeka lahko spoznamo že po obrazu, če poznamo zvezo med notranjim življenjem in miškulaturo obraza. Človekovo notranje življenje in značaj se izražata deloma tudi na ustnih in očeh.

Kdor zna torej dobro razločevati poedine mišice in po njih povzročene gube na obrazu, govoreče o tragični bolesti, samopremagovanju ali jezi, najde tu pot do opazovanja človekove notranjosti, da si

D. Du Maurier:

28

Prva žena

Roman

Skupaj se bova starala, in takole bova potem skupaj pila čaj. Maksim in jaz, z drugimi psi, sinovi in vnuki tet dveh, in v knjižnici bo še vedno ta duh po starini in tohlobi. Iz knjižnice bo doživljala dobo slavnega nereda in zanemara, ko bodo dečki ... najini dečki ... še majhni: videla sem jih, kako se z blatnimi čevlji valjajo po divanu in venomer vlačijo s seboj celo orožarno ribnico, kriketnih kijev, žepnih nožičev, lokov in puščic. Na teje mizici, ki je zdaj gladka in prazna, bo stala grda škafka s steklenim pokrovom, polna metuljev in kačjih pastirjev, in druga škafka s pitčijimi jajčki, zaviti v bombaž. »Ne vlačite vse te šare semkaj,« jih bom opominjala: »v učilnico si jo odnesite, dragi...« S krikom in vikom bodo planili iz sobe, glasno kličejo drug drugega; samo najmlajši, ki bo mirnejši od bratcev, bo še ostal in brkljal okrog mene.

Iz te sanjarie me je zdrnil Frith, ki je prišel s slugo pozdravljat čajno mizo. »Gospa Danvers bi rada vedela, kdaj bi bilo gospe všeč pogledati svojo sobo...« mi je rekel, kakor hitro je sluga z velikim podnosom odšel. Maksim je vzdignil glavo iznad svojih pisem: »Kaj vraga jim je neki uspelo napraviti iz vzhodnega krila?«

»Prav dobro je uspelo, gospod, vsaj meni se tako vidi. Obrtniki so kakopak napravili precej nereda, dokler so delali, in gospa Danvers se je nekaj časa celo bala, da ne bodo končali do našega prihoda. Nu, minuli ponedeljek so vendar že odšli. Mislim, da se boste prav dobro počutili, gospod. Veliko svetleje je v tistem koncu hiše.«

»Si kaj izpremenil?« sem vprašala.

»Oh, malo,« je kratko odvrnil Maksim, »samo stene prostorov v vzhodnem krilu sem dal prenoviti; mislim sem, da so najbolj pripravi za naju. Kakor pravi Frith, je ta del hiše mnogo veselejši, in lep razgled ima na rožni vrt. Tam so bile sobe za goste, ko je moja mati še živeła. Samo ta pisma naj prečita, da pridem za teboj. Pojdi gor in se skušaj sprijateljiti z gospo Danversovo, prilika je ugodna.«

Počasi sem vstala in stopila v vežo. Spet me je obhajala prejšnja živčnost; rajši bi bila počakala Maksima in si ogledala sobe, držeč se ga za komolec. Sami z gospo Danversovo mi je bilo zoprn hoditi po hiši. Kako ogromna je bila videti velika veža, zdaj, ko je bila prazna! Moji koraki po mozaiknem tlaku so kač doneli, budili so odmeve izpod stropa, in ta ropot me je navdajal malone z občutkom krivde, kakor se časih godi človeku v cerkvi. Čevlji so mi neumno škripali, in pomislila sem, da se mora Frith s svojimi klobučevinastimi podplati zgrazati nad menoj.

»Zelo velika je, kaj?« sem rekla kar preveslo, preveč izumetničeno in malone tovariško; toda on mi je resno odgovoril. »Da, gospa, Manderley je zelo

velika hiša. Drugod so še večje, kakopak, a tudi ta je dovolj velika. Tu je bila v starih časih dvorana za gostije. Se danes jo rabijo ob posebnih priložnostih, kadar je kakšen velik obed ali ples. In vedeti je treba, da je tu vsak teden enkrat občinstvu dovoljen vstop.«

»Da, da,« sem rekla, še vedno si v svesti, kako težko stopam. Sama pri sebi sem imela Fritha na sumu, da mu ne pomenim ne več ne manj kakor enega teh tujih obiskovalcev; in res se nisem vedla bogve kaj drugače, ko sem udrzano gledala na desno in levo, občudovala zbirke orožja in slike, ki so visele na stenah, ter s prsti optipavala rezbarije vzdolž velikih stopenj.

Na vrhu stopnje me je čakala črna postava; njene vdrti oči so mi iz belega lobanjastega obraza napetile zrlje naproti. Ozrla sem se po vrlem Frithu, a ta je bil že krenil naprej po veži in se tiho ugnil v neki hodnik. Z gospe Danversovo sva bili sami. Negibno, s sklenjenimi rokami, ne da bi odrgala oči od mene, je pa čakala, da sem se vzpela na vrh širokih stopenj. Poskusila sem rahel nasmeh, ki mi ga ni vrnila; tega ji sicer nisem zamerila, saj se ni bilo za kaj smehljati, moj nasmeh je bil bedasta in odkritosrčna gesta. »Upam, da me niste predolgo čakali,« sem dejala.

»Gospa lahko dela s svojim časom, kar se ji zdi,« je odgovorila, »zato sem tu, da izvršujem ukaz.« Nato se je obrnila in krenila skozi obok na galeriji proti hodniku. Po debeli preprogi, ki je požirala glas njenih korakov, sva zavili na desno, stopili skozi

hrastova vrata, šli po ozkih stopnicah nizdol in po drugih, enakih navzgor ter znova obstali pred nekimi vrati. Gospa Danvers jih je odprla, stopila v stran in me spustila mimo: zagledala sem se v majhnem predsoju ali salončku z zofa, naslanjaji in pisalnikom, iz katerega je bil vhod v zakonsko spalnico z velikimi okni. Za spalnico je bila še kopalnica. Takoj sem stopila k oknu in pogledala venkaj. Spodaj se je širil rožni vrt in vzhodni del terase; onkraj vrta se je dvigal položen breg, ki je segal do nedelnih gozdov.

»Odtod morja ni videti,« sem rekla in se obrnila h gospe Danversovi.

»Ne, iz tega krila ne, še slišati ga ni,« je odgovorila. »V tem koncu hiše človek res ne bi mislil, da je morje tako blizu.«

Govorila je čudno, kakor da imajo njene besede skrit pomen; in »ta konec hiše« je poudarila, kakor bi hotela naznačiti, da je v prostorih, kjer sva zdaj, nekaj narobe.

»Škoda, morje obžujem,« sem rekla.

Ni mi odgovorila, gledala me je kar naprej in držala roke sklenjene na prsih.

»A soba je lepa, res lepa,« sem rekla; »prepričana sem, da se bom v nji dobro počutila. Kakor slišim, je bila za najino vrnitev prenovljena.«

»Da.«

»Kakšna je bila prej?«

Mesto mačk

V Kopenhagenu je po uradnih cenitvah okrog 50.000 mačk brez gospodarja. Toda oblasti jih nečejo pokončati, ker se je pokazalo, da so mestu zelo koristne. Mačke namreč sproti pokončajo mnogo miši, ki bi jih sicer ne bilo mogoče zatreti.

Evropa dolgo ni poznala Japonske

Evropci so prvič stopili na japonska tla leta 1542

Do 16. stoletja je Evropa le malo vedela o Japonski, če ne računamo fantastičnih potopisov Marca Pola. Slavni Venezijaneec je potoval od 1271 do 1295 po vzhodni Aziji in Japonsko je poznal samo iz pripovedovanj. Imenoval jo je »Zipangu« in jo označil kot velik otok v Vzhodnem morju, češ, da je tam zlata v izobilju. Vladar Zipangu naj bi prebival v palači, ki so njena streha, stene, stropi in stene vseh soo obložene z zlatimi ploščami. Skozi 256 let je veljal v Evropi Zipangu za pravljeno in nedostopno deželo.

Šele leta 1542 so stopili prvi Evropci na japonska tla. Tajfun je tresel na japonski otok Tanegashima kitajsko ribiško ladjo, namenjeno v Kanton. Otok Tanegashima leži tik najjužnejšega izmed štirih glavnih japonskih otokov Kiushiu. Na ladji so bili trije portugalski trgovci. Po povratku v Malako, kjer so bile takrat že portugalske naselbine, so poročali trgovci o svoji pustolovščini in novi deželi, kamor bi lahko izvažali portugalski naseljenci svoje pridelke. Trgovci so pripovedovali, da živi tam mirljiv in gostoljuben narod. Kmalu potem je krenila portugalska jadrnica iz Malake proti severovzhodu in se zasedrila na severni obali otoka Kiushiu. Tam je bilo ozemlje Bungo, ki mu je vladal fevdalni knez. Lepa ladja, ki je pripeljala mnogo

blaga, je vzbudila med prebivalstvom otoka razumljivo zanimanje. Vladar Bungo bi bil rad pobil priselce, da bi se polastil njihove ladje in dragocenegega tovara, toda njegov sin je to preprečil.

To je položilo temelje velikemu razmahu izmenjave blaga med Japonsko in Portugalsko. Kmalu so se začeli udeleževati te živahne trgovine tudi Španci s Filipinov. S španskimi trgovci so prišli na Japonsko prvi krščanski misijonarji. Do prve tretjine 17. stoletja so postajali trgovski stiki vedno živahnješi. Potem je pa postal preokret, ki ga je povzročilo preganjanje misijonarjev. Leta 1638 so bili iz Japonske pregnani kristjani, z njim vred pa tudi portugalski in španski trgovci. Pozneje se je Japonska strogo zapirala pred zunanjim svetom. Evropske naselbine so bile na Japonskih tleh prepovedane z edino izjemo v delovanju zelo omejene holandske naselbine na polotoku Desima pri Nagasaki. Šele leta 1854. je začela Japonska polagoma odpirati svoje pristanišča zunanji trgovini in s tem tudi vplivu inozemstva. Sedanje Japonske niti primerjati ne moremo z ono v prejšnjih časih, kajti zdaj je ta dežela vzhajajočega sonca že povsem modernizirana in inozemski zlasti evropski vpliv na njeno življenje se kaže vedno bolj.

Bolgarija za preskrbo svojega prebivalstva

Ministrski svet bo maksimiral cene vsem važnejšim življenjskim potrebščinam

Bolgarski trgovinski minister je pojasnil v govoru po radiu temelje širokopotezne reorganizacije preskrbe prebivalstva z življenjskimi potrebščinami, ki jo je ministrski predsednik že napovedal. Minister je naglašal, da prinašajo gospodarski zakoni, ki bodo predloženi sobranju na izrednem zasedanju, strogo kontrolo države nad vso preskrbo. Dosedanja kontrola je bila v marsikaterem pogledu pomanjkljiva. Država bo strogo nadzorovala vse promet s poljskimi pridelki in industrijskimi izdelki in sicer ne samo v pogledu cen, temveč tudi v pogledu razdelitve. V skladu z resnično potrebo pridejo pod državno kontrolo vse industrijske sirovine v kolikor se niso.

Pri glavnem komisariatu za preskrbo bo ustanovljen razdeljevalni svet, ki bodo v njem zastopane vse centralne organizacije bolgarskega gospodarstva. Ta organ bo zavezan svoje stališče v vseh vprašanjih glede razdelitve sirovine in blaga. Podobne posvetovalne organe dobe vsi občinski prekrbnovalni uradi. Preskrba poedince bo v bodoče bolj v rokah trgovcev, dočim se bo sistem nakaznice umaknil. Posebno pozornost posveča vlada zatiranju verižništva. Verižnike kaznujejo ne samo s fiskalnimi

globami, temveč tudi z zaplenbo vsega blaga v korist države.

Minister je govoril tudi o novi politiki v pogledu maksimalnih cen, ki se ravna po cenah pšenice. Ministrski svet bo maksimiral cene za nad 400 najvažnejših življenjskih potrebščin. Dosedanje cene ostanejo v veljavi, v kolikor niso našteje dotične življenjske potrebščine v tem seznamu. Čisti dobiček, določen za blago, ki mu cene niso maksimirane, ne sme presegati v industriji in obrtni 10, pri vstopnikih in veletrgovcih 7, v trgovini na drobno pa 15%. Komisije in prevodne pristojbine kakor tudi vse druge nagrade in odškodnine, ne smejo presegati višine iz lanskega leta. Denarna sredstva, ki se zbirajo v fond za izenačenje cen, se bodo povečala z zvišanjem davkov na izvozno blago. Tako bo počasi izginila razlika v cenah, po katerih mora kmet prodajati svoje pridelke in po katerih se prodajajo ti pridelki v inozemstvu. Državnim uradnikom bodo zvišane plače in sicer tako, da jim bo država prispevala več k najemninam in da dobe posebne doklade za otroke. Delavske mezde v privatnih podjetjih bodo zvišane za 10% in sicer s 1. februarjem. Tudi ti delavci dobe posebne doklade za otroke.

Pri izpitu

V časih slavnega nemškega zdravnika Wirchova so študenti radi popivali in to se je večkrat poznalo pri izpitu. Nekega kandidata je vprašal Wirchow nekoč: Če torej opazujemo organsko življenje sezgalnega procesa, kaj sklepamo iz tega, gospod kandidat?

Ne da bi dolgo pomišljal je študent odgovoril: Da... da moramo požar gasiti, gospod profesor.

Wirchow se je nasmehnil rekoč: Vidim, gospod kandidat, da ste prav dobro usposobljeni za službo pri gasilcih.